

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
„BIBLIOTEKI POD ATLANTAMI”
W WAŁBRZYCHU
W 2012 R.

SPIS TREŚCI	
WSTĘP	3
SPRAWY KADROWE, SOCJALNE I ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNE	7
GROMADZENIE I OPRACOWANIE ZBIORÓW	9
KONTROLA KSIĘGOZBIORU	14
UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW	15
DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNA	22
DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA	22
POPULARYZACJA KSIĄŻKI, BIBLIOTEKI I CZYTELNICTWA	25
„ZASŁUCHAJ SIĘ ... I TWÓRZ” EDYCJA IV.	26
„WAŁBRZYCH WIELOKULTUROWY”	27
„BIBLIOTEKA PEŁNA MUZYKI”	28
„SZORUJ JĘZYK”	29
ROK JANUSZA KORCZAKA	31
POKAZY FILMOWE W BIBLIOTECE	32
DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI „CHMURDALIA”	34
ROZMOWY Z MISTRZEM, CZYLI SPOTKANIA Z JÓZEFEM WIŁKOMIRSKIM	34
WAŻNIEJSZE IMPREZY DLA DZIECI	35
OFERTA DLA MŁODZIEŻY	39
SENIOR W BIBLIOTECE	40
OFERTA DLA SPECJALNYCH GRUP UŻYTKOWNIKÓW	42
DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA I WYDAWNICZA	44
GALERIA KSIĄŻKI	44
GALERIA POD ATLANTAMI	46
PRACE EDYTORSKIE I TYPOGRAFICZNE	49
POSDUMOWANIE	50

WSTĘP

Rok 2012 był dla Biblioteki pod Atlantami okresem, w którym nastąpiły istotne zmiany związane przede wszystkim z wyborem nowego dyrektora. Instytucją od 1 czerwca zarządza Renata Nowicka, pełniąca w ostatnich latach funkcję zastępcy dyrektora. To także czas licznych zmian organizacyjnych podyktowanych faktem dość znacznego zmniejszenia dotacji podmiotowej i dostosowania działalności bibliotecznej

do możliwości organizacyjnych i finansowych placówki, a także poprawy jej funkcjonowania. Oprócz ograniczenia zatrudnienia, głównie pracowników administracji i obsługi, dokonano także pewnych zmian w zakresie działań sieci bibliotecznej. Z połączenia dwóch filii działających dotychczas w obrębie placówek szkolnych w dzielnicy Sobięcín, utworzono jedną bibliotekę publiczną obsługującą zarówno czytelników dorosłych, jak i dzieci oraz młodzież. Otwarcie „nowej” placówki nastąpiło z początkiem października. Lokalizacja biblioteki publicznej w obiekcie szkolnym ma swoje plusy i minusy. Czas pokaże, czy było to dobre rozwiązanie. Bardzo wyraźnie wzrasta liczba dzieci korzystających z tejże placówki, ale niepokoi niska liczba czytelników dorosłych, którzy muszą przyzwyczać się do biblioteki w nieco innym kształcie.

W br. podjęto kolejne próby poszukiwania lepszych lokalizacji dla filii na Nowym Mieście i Białym Kamieniu. Szczególnie placówki na Nowym Mieście wymagają zdecydowanej poprawy warunków nie tylko dla czytelników, ale także pracujących tam bibliotekarzy. Problem, z którym Biblioteka będzie musiała sobie poradzić w najbliższym czasie to Filia nr 14 w dzielnicy Szczawienko. W związku z pojawiającymi się od początku tego roku informacjami, dotyczącymi podjętych przez dotychczasowego właściciela budynku, w którym funkcjonuje filia, działań związanych z wygaśnięciem trwałego zarządu na użytkowanie przez niego wyżej wskazanej lokalizacji i najprawdopodobniej sprzedaży tej nieruchomości, dalsza działalność tej biblioteki stanowi duży znak zapytania. Do końca roku udało się utrzymać filię w obecnej lokalizacji. Jednak bez wątpienia w/w problem wróci w najbliższych miesiącach. Zainicjowano działania zmierzające do utworzenia nowoczesnej biblioteki w dzielnicy Podzamcze (z połączonych de facto trzech filii: nr 11, 11 dziec.

i wspomnianej wyżej Filii nr 14). Jeśli uda się przenieść w/w placówki do wyremontowanych i zaadaptowanych pomieszczeń po dawnym V LO przy ul. Kasztelańskiej, to istnieje szansa na stworzenie nowoczesnej, multimedialnej placówki obsługującej wszystkie grupy czytelników największej dzielnicy Wałbrzycha. Jednocześnie przeniesienie w/w filii do lokalu miejskiego znacznie obniży koszty ich utrzymania.

Przeorganizowano również udostępnianie zbiorów regionalnych zgromadzonych w Pracowni Regionalnej. Rozpoczęto prace nad digitalizacją zbiorów regionalnych.

Ponieważ podstawą funkcjonowania biblioteki są atrakcyjne zbiory, szczególnie nowości wydawnicze, dołożono wszelkich starań, by pozyskać odpowiednie środki na ich zakup. Rok 2012 okazał się wyjątkowo korzystny w tym zakresie. Dzięki temu, że dotacja z Biblioteki Narodowej w programie „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”, zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, była niemal dwukrotnie wyższa

w stosunku do lat poprzednich, a organizator dodatkowo zapewnił wkład własny do programu – udało się w tym roku zakupić zdecydowanie wyższą liczbę różnorodnych zbiorów bibliotecznych (książki, zbiory audiowizualne, audiobooki, wydawnictwa multimedialne). Część zakupu sfinansowano także ze środków Starostwa Powiatowego, które dodatkowo przekazało w formie darowizny 90 książek z zakresu literatury regionalnej.

Mimo dość dynamicznej sytuacji organizacyjnej i zdecydowanie niższego budżetu instytucji wałbrzyscy bibliotekarze, równolegle z bieżącą działalnością merytoryczną, realizowali wiele działań zgodnie

z zaplanowanymi programami edukacyjnymi. Programy, o których mowa, to m.in.:

- „Zasłuchaj się w książce” – IV edycja;
- „Wałbrzych wielokulturowy”;
- „Szoruj język”;
- „Biblioteka pełna muzyki”. Ten ostatni placówka realizowała w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu, które pozyskało na ten cel dotację z Gminy Wałbrzych. Wiele propozycji Biblioteki wpisało się w miejski kalendarz imprez w centrum Wałbrzycha realizowanych ph. Wiosna, Lato i Jesień w Śródmieściu.

Oferta edukacyjno-kulturalna jest nadal dobrze oceniana przez użytkowników biblioteki, co w bieżącym okresie sprawozdawczym przełożyło się na kolejną nominację instytucji do nagrody SZCZYT KULTURY 2011 w kategorii „DOLNOŚLĄSKI ANIMATOR KULTURY” za działalność na rzecz animacji kultury w mieście. Mimo, iż ostatecznie nie przyznano nam nagrody, to sam fakt nominacji oraz znalezienie się w gronie wielu znakomitych osób i instytucji był dla wałbrzyskiej księżnicy wyróżnieniem.

Podobnie jak w ostatnich latach Biblioteka wciąż poszukuje nowych pomysłów na poszerzenie działalności merytorycznej i kulturalnej. Jest to możliwe dzięki podejmowaniu coraz szerszej współpracy z renomowanymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w Polsce. W br. współpracę nawiązano z kolejnymi partnerami, m.in. wrocławskim Towarzystwem Polsko-Bułgarskim, Książnicą Karkonoską w Jeleniej Górze, Stowarzyszeniem Współpracy „Polska–Wschód”, Fundacją na Rzecz Audiodeskrypcji „Katarzynka” z Wrocławia oraz stowarzyszeniem działającym głównie na rzecz pracy z seniorami – Forum Medicum. Bardzo dobrze rozwijała się także współpraca z innymi wałbrzyskimi instytucjami, przede wszystkim z Teatrem Lalki i Aktora, MOPS-em, Muzeum, Zespołem Pieśni i Tańca „Wałbrzych”,

Ośrodkiem Społeczno-Kulturalnym, Uniwersytetem III Wieku czy wałbrzyską PWSZ im. Angelusa Silesiusa, z którą w maju br. podpisano formalną umowę obejmującą wiele obszarów współdziałania.

Ważnym partnerem w działaniach z zakresu szeroko pojętej popularyzacji regionu okazała się Bibliotheca Silesiana. Dzięki współpracy będzie można m.in. rozwinąć działania promujące region. W II połowie roku odnowiło swoją działalność Wałbrzyskie Towarzystwo Naukowe, które nową siedzibę ma obecnie w naszej księżnicy. Plany wspólnych działań wałbrzyskiego środowiska naukowego oraz Biblioteki pod Atlantami mogą przynieść w najbliższym czasie nową jakość i ciekawe propozycje, również wydawnicze, w zakresie popularyzacji wiedzy i nauki.

W roku sprawozdawczym pozyskano środki finansowe w ramach programów:

I. MKiDN: „Zasłuchaj się...i twórz” – dotacja: 12915,00 (program *Promocja literatury i czytelnictwa*/priorytet - *Promocja czytelnictwa*). Zadanie: Dofinansowanie ogólnopolskich przedsięwzięć z zakresu czytelnictwa osób niewidomych i słabowidzących). Program po raz kolejny został wysoko oceniony i uzyskał dofinansowanie w pierwszym naborze.

Drugi złożony projekt ph. „Literackie tropy” (do tego samego programu), mimo złożonego odwołania niestety nie uzyskał dofinansowania.

II. Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych 2012 - dotacja 65700,00. W związku z brakiem środków na zakup zbiorów w budżecie biblioteki Gmina Wałbrzych przyznała dodatkowo 50 000 zł na wkład własny do zadania.

III. Fundacja Orange: „Akademia Orange dla bibliotek”- edukacja i zwiększenie wykorzystania Internetu przez pracowników i użytkowników biblioteki – dotacja 6025,26 zł (dofinansowaniem do zadania został objęty okres od stycznia do sierpnia 2012 r.)

IV. Narodowe Centrum Kultury – projekt „Szoruj język”- dotacja 17600,00 (towarzyszył kampanii społeczno-edukacyjnej „Ojczysty – dodaj do ulubionych” w ramach programu „Promocja języka polskiego”).

Ze względu na konieczność przeprowadzenia remontu pomieszczenia, w którym zlokalizowany jest Pokój Poety Mariana Jachimowicza i skromnymi możliwościami finansowymi Biblioteki w tym zakresie, zwrócono się do potencjalnych **sponsorów** o pomoc finansową lub rzeczową. Na w/w prośbę pozytywnie odpowiedziała dyrekcja Fabryki Wkładów Odzieżowych „Camela” w Wałbrzychu – przekazując kwotę w wysokości 700,00 na zakup materiałów remontowych.

Wśród tegorocznych **darowizn** (rzeczowych i pieniężnych) przekazanych wałbrzyskiej Bibliotece należy wymienić:

- 90 książek z zakresu literatury regionalnej na łączną kwotę 3 425 zł przekazane przez Starostwo

Powiatowe w Wałbrzychu

- 350,00 z Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej im. T. Mikulskiego we Wrocławiu – przeznaczone na koszty organizacyjne „Książki na walizkach” w naszym powiecie

Ponadto Gmina Wałbrzych przekazała dodatkowe środki finansowe na wkład własny do projektu ministerialnego „Zasłuchaj się .. i twórz” oraz na realizację zadań wpisujących się w miejski projekt ożywiania Śródmieścia, m.in. „Wałbrzych wielokulturowy”, „Dzień Dziecka ph. Na wyspie Króla Maciusia”.

Znacznym wsparciem dla Biblioteki pod Atlantami są wpłaty naszych czytelników (członków) na konto Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu, a przeznaczone głównie na zakup nowości wydawniczych. Stowarzyszenie wspiera także finansowo i organizacyjnie niektóre imprezy biblioteczne (m.in. Dzień Bibliotekarza, galę finałową programu „Zasłuchaj się i...twórz”). Występuje również o środki do Gminy Wałbrzych w ramach konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Dzięki temu udało się wspólnie zrealizować projekt „Biblioteka pełna muzyki”. Tegoroczny budżet biblioteki zasiły także środki finansowe pochodzące z wynajmu sal bibliotecznych.

W regulaminowym terminie złożono wnioski do MKiDN o przyznanie dotacji na planowane w 2013 r. projekty w programach: *Rozwój infrastruktury kultury*, priorytet: Infrastruktura kultury (2 wnioski), *Promocja literatury i czytelnictwa*, priorytet: Promocja czytelnictwa (2 wnioski) oraz *Edukacja*, priorytet : Edukacja kulturalna (1 wniosek). Ponadto złożono w Fundacji Orange wniosek na kontynuację programu „Akademia Orange dla bibliotek” w zakresie edukacji i zwiększenia wykorzystania Internetu przez pracowników i użytkowników biblioteki.

Z końcem 2012 roku pod znakiem zapytania stała sprawa wykonywania zadań powiatowych przez Bibliotekę pod Atlantami, ponieważ z dniem 31 grudnia 2012 r. wygasło porozumienie między Gminą Wałbrzych a Powiatem Wałbrzyskim regulujące tę kwestię. Realizacja w/w zadań następuje na podstawie zawartego porozumienia, które jest podpisywane tylko na dany rok. Taka sytuacja jest bardzo niekorzystna ponieważ nie daje stabilności dla podejmowanych działań, nie pozwala na kilkuletnie planowanie, nie mówiąc już o budowaniu strategii czy wizji zawierającej zadania realizowane wspólnie z bibliotekami w powiecie wałbrzyskim. W tej sprawie pod koniec roku podjęto rozmowy z władzami Starostwa Powiatowego. Zwrócono się także do dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. T. Mikulskiego we Wrocławiu o wydanie opinii w sprawie zasadności dalszego prowadzenia przez wałbrzyską księżnicę zadań powiatowych. W listopadzie odbyło się spotkanie z przedstawicielami Gminy Wałbrzych, Starostwa Powiatowego oraz PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”, podczas którego nie zapadły żadne wiążące decyzje.

Dalsze rozmowy zostaną podjęte na początku roku 2013 r. tym razem już z nowymi władzami Starostwa Powiatowego.

SPRAWY KADROWE, SOCJALNE I ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNE

W okresie sprawozdawczym nastąpiło wiele zasadniczych zmian kadrowych i organizacyjnych.

W dniu 31 grudnia 2012 roku w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej „Bibliotece pod Atlantami” było zatrudnionych 69 osób. Na tę liczbę składało się: 65 pełnych etatów i 4 niepełne. Oprócz tego z jednym pracownikiem była zawarta umowa dodatkowa na 0,1 etatu. Przeciętna liczba zatrudnionych pracowników w przeliczeniu na pełne etaty wyniosła 67,6 (na koniec 2012 r. - wynosiła 76,51). W/w ograniczenia dotyczyły przede wszystkim pracowników obsługi i administracji, w tym również etatu zastępcy dyrektora. Zmniejszono również liczbę stanowisk kierowniczych, głównie jednoosobowych.

Wśród zatrudnionych 5 osób ma orzeczenia o niepełnosprawności, w tym 4 osoby w stopniu lekkim i 1 umiarkowanym. W tej sytuacji Biblioteka nie ponosiła obowiązkowej opłaty PEFRON.

Jedna osoba przebywała na urlopie macierzyńskim, a dwie na urlopie wychowawczym.

W ciągu okresu sprawozdawczego rozwiązano umowy o pracę z 9 osobami: 5 umów było zawartych na czas określony, 1 osoba przeszła na emeryturę, 1 - wypowiedziała umowę sama, w przypadku 2 osób było to wypowiedzenie pracodawcy.

W 2012 roku przyjęto do pracy 5 osób: 2 pracowników merytorycznych, 3 osoby do obsługi — w tym 2 palaczy i pracownika gospodarczego na ½ etatu. Wszystkie osoby zostały przyjęte na czas określony, w tym jedna na zastępstwo za pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym.

7 pracowników otrzymało nagrody jubileuszowe.

Ze zwolnień lekarskich korzystało 35 pracowników, którym wystawiono ogółem 104 zwolnienia lekarskie. Tak duża liczba zwolnień lekarskich przy dość ograniczonym zatrudnieniu nie pozostała bez wpływu na sprawne funkcjonowanie instytucji (liczne zastępstwa, kilka przypadków zamknięcia filii).

Nadal największym problemem zawodowym wałbrzyskich bibliotekarzy są niskie płace. Dotyczy to nie tylko młodych pracowników, ale również kadry z dłuższym stażem. Długotrwała niekorzystna sytuacja płacowa pracowników biblioteki powoduje w ostatnich latach bardzo wyraźny odpływ z wałbrzyskiej księżnicy fachowców i młodych kreatywnych pracowników, szukających lepiej płatnego zatrudnienia, a wśród zatrudnionych osób narastającą frustrację. Przy obecnej kondycji finansowej instytucji trudno także motywować pracowników. Średnia płaca zasadnicza młodszego bibliotekarza w br. wynosiła 1500 brutto, a starszego bibliotekarza – 1650,00 brutto. Są to najczęściej osoby z wyższym wykształceniem.

Dla większości zatrudnionych pewnym wsparciem jest możliwość korzystania ze świadczeń w ramach funduszu socjalnego. W okresie sprawozdawczym przyznano 13 pożyczek mieszkaniowych. Dofinansowanie z funduszu świadczeń socjalnych do wypoczynku urlopowego otrzymało 66 pracowników na ogólną kwotę 48.600,- zł. W ciągu br. przyznano i wypłacono 6 bezzwrotnych zapomóg. W grudniu rozdano dzieciom uprawnionych pracowników 22 paczki mikołajowe na łączną kwotę 860,- zł.

W ciągu okresu sprawozdawczego przeprowadzono na podstawie prawa zamówień publicznych:

10 przetargów nieograniczonych (zakup i dostawa nowości książkowych oraz prenumerata i dostawa prasy krajowej i zagranicznej na 2013 rok), 2 zapytania o cenę: (m.in. postępowanie na zakup i dostawę opału na sezon grzewczy 2012/2013) oraz 4 postępowania zgodne z *Regulaminem udzielania zamówień do 14.000 euro* (m.in. usuwanie z dachu Biblioteki śniegu wraz z wywózką oraz sopli lodowych z użyciem podnośnika, zakup i dostawę środków czystości na 2013 rok, zakup i dostawę artykułów papierniczych).

Ograniczone możliwości finansowe w zakresie prac remontowych pozwoliły (oprócz koniecznych drobnych napraw) jedynie na:

1. Remont i modernizację Filii nr 5 z oddziałem dziecięcym (po połączeniu filii publiczno-szkolnej i publiczno-uczelnianej w dzielnicy Sobięcín), m.in. malowanie ścian, okien, wymiana wykładzin podłogowych, zakup dodatkowych mebli pod sprzęt komputerowy, dodatki aranżacyjne w pomieszczeniu oddziału dla dzieci, aranżacja plastyczna obu pomieszczeń, wykonanie i zawieszenie nowej, zewnętrznej tablicy informacyjnej (środki własne - ok. 5 500,00zł).
2. Remont Pokoju Poety Mariana Jachimowicza, wyłączonego z użytkowania od połowy 2011 r., w związku z zalaniem szczytowej ściany pomieszczenia od strony dawnego klubu Atlantis. Prace polegały na usunięciu zwilgoconego tynku ze ściany szczytowej, osuszaniu ścian, położeniu tynku renowacyjnego oraz pomalowaniu pomieszczenia farbami krzemianowo-silikonowymi, niezbędne było również częściowe odnowienie aranżacji plastycznej – środki własne - ok. 3 000,00 zł oraz środki od sponsora w wysokości 700,00 (pozyskane od Fabryki Wkładów Odzieżowych „Camela” w Wałbrzychu).

Ponadto w związku z awarią MZB wymieniło piec centralnego ogrzewania na Filii nr 1. Konieczna była również wymiana manometru przy piecu centralnego ogrzewania na Filii nr 1 dziecięcej.

W ciągu całego roku sprawozdawczego przygotowano *Regulamin wynagradzania pracowników PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”*, opracowano jednolite teksty *Regulaminu pracy* i *Regulaminu Organizacyjnego* oraz opracowano i wprowadzono zmiany (aneksy) do istniejących dokumentów (m.in. *Regulaminu świadczeń socjalnych*).

GROMADZENIE I OPRACOWYWANIE ZBIORÓW

Rok 2012 zapowiadał się na wyjątkowo trudny pod kątem zakupu zbiorów. Kwota dotacji dla Biblioteki została znacznie obniżona, w planie finansowym nie przewidziano żadnych środków na uzupełnianie kolekcji książek i płyt. Tymczasem pomimo niesprzyjających prognoz, pierwsze zapytanie o cenę ogłoszono 14 lutego – środki pochodziły z nieodebranych kaucji czytelniczych (ok. 5 000 zł). W ciągu całego roku ogłoszono osiem przetargów nieograniczonych na zakup i dostawę nowości książkowych (cztery między marcem a czerwcem, kolejne cztery między wrześniem a listopadem). Środki finansowe, o które wystąpiono na początku roku do Gminy Wałbrzych – stanowiły wkład własny Biblioteki do programu MKiDN „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek” (50 000,00 zł). Sporym zastrzykiem gotówki była sama dotacja z MKiDN, prawie dwukrotnie wyższa niż rok wcześniej – na kwotę 65 700,00 zł. Regularnie odbywał się również zakup bardzo popularnych wśród odbiorców, zbiorów specjalnych – muzyki i filmów DVD dla Oddziału Zbiorów Audiowizualnych. Pod koniec maja oraz na przełomie września i października zakupiono partię audiobooków dla Oddziału Zbiorów dla Niewidomych ze środków uzyskanych w ramach projektu „Zasłuchaj się ... i twórz”. Dodatkowo w programy i gry edukacyjne dla dzieci oraz młodzieży została doposażona Akademia Młodych, która dzięki temu mogła poszerzyć swoją ofertę multimedialną. Wracając do zakupu, w 2012 roku zakupiono książki w sumie na kwotę 131 379,37 zł (o 51% więcej niż w roku 2011). Z budżetu Biblioteki przeznaczono na ten cel 98 060,18 zł (o 86% więcej niż w roku ubiegłym), pozostała część to dotacja MKiDN na zakup nowości wydawniczych w wysokości 59 970, 88 zł (łącznie kwota dotacji to 65 700 zł, ale ok. 9% przeznaczono na kupno audiobooków). Zakupy zbiorów specjalnych – muzyki i filmów DVD dla Oddziału Zbiorów Audiowizualnych oraz książki mówionej dla Oddziału Zbiorów dla Niewidomych, zamknęły się w kwocie 35 121,78 zł (o 57% więcej niż rok wcześniej). W przypadku tych ostatnich Biblioteka pozyskała dodatkowe środki w ramach programu „Zasłuchaj się...i twórz” dofinansowanego przez Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 3 020,91 zł, wykorzystano też 5 729, 12 zł ze wspomnianej wcześniej dotacji na zakup nowości wydawniczych. Z budżetu Biblioteki na zakup zbiorów specjalnych wydano 26 370, 68 zł (czyli o 45 % więcej niż rok wcześniej).

Porównując ceny zakupionych jednostek z rokiem ubiegłym, kształtują się one następująco:

- książki – 20,24 zł (2012) : 19,32 zł (2011)
- zbiory specjalne – 29,14 zł (2012) : 28,43 zł (2011).

Cena jednostkowa książki wzrosła o niecałe 5%, zbiorów specjalnych o 3% - co wynika ze standardowych podwyżek cen na rynku wydawniczym. Pomimo tego, porównując ceny woluminów kupionych w trybie przetargu z cenami detalicznymi, obowiązującymi w sklepie, różnica wynosi często 40% na korzyść tych pierwszych, na co bez wątpienia mają wpływ procedury kupna - konkurencja zmusza hurtowników do schodzenia z marży.

Jeżeli chodzi o strukturę zakupu w 2012 roku to przeważała literatura beletrystyczna (47%) i młodzieżowa (39%). Zgodnie z wymogami nowoczesnej biblioteki skupiono się głównie na zakupie tego, co jest najbardziej poszukiwane przez czytelników, czyli nowościach. Wielkość oferty wydawniczej znajdującej się w sprzedaży wymusza selekcję, dzięki której zostaje zachowana równowaga pomiędzy najchętniej czytаныmi powieściami obyczajowo-sensacyjnymi, a literaturą dla bardziej wymagającego czytelnika. Uzupełniono ofertę dla najmłodszych – przepięknie ilustrowane opowieści, z których wiele otrzymało prestiżowe nagrody, zachwycające książki – zabawki z pacynkami, klockami lego i innymi dodatkami zachęcającymi dzieci do czytania z rodzicami. Książki popularnonaukowe (stanowiące 14% zakupu) wzbogacono o nowości dla Działu Informacji Naukowej i Czyteln z najbardziej popularnych wśród uczniów i studentów dziedzin, zakupiono też sporo biografii cieszących się wielką popularnością we wszystkich placówkach bibliotecznych.

Zbiory specjalne uzupełniono o nowe tytuły audiobooków, których oferta była bardzo różnorodna. Zakupiono bestsellerowe powieści obyczajowe, kryminalne, sensacyjne, większy niż w zeszłym roku nacisk położono na literaturę dla dzieci i młodzieży – opowiadania, wierszyki, bajeczki najpopularniejszych współczesnych pisarzy dziecięcych. Udało się to m.in. dzięki realizacji kolejnej edycji programu dofinansowanego z środków MKiDN „Zasłuchaj się i...twórz” (zakup 140 egz. na kwotę 3 020, 91 zł). Oprócz tego dokonano także zakupu na kwotę 5 729, 12 zł w ramach dotacji na zakup nowości wydawniczych. W br. w sumie zakupiono 472 jednostki inwentarzowe. W br. audiobooki udostępniano czytelnikom także na dwóch filiach bibliotecznych: nr 7 i nr 11.

Znacznie powiększona została również kolekcja Oddziału Zbiorów Audiowizualnych – oprócz dobrej, wyselekcjonowanej pod kątem czytelników muzyki, zakupiono sporo filmów, zarówno tych nagradzanych na festiwalach, jak i lżejszych komedii, czy sensacji dla wielbicieli takich gatunków.

Ogółem Biblioteka dokonała zakupu na sumę **166 782,16 zł** - w tym 98 060,18 zł pochodziło ze środków budżetowych. Biorąc pod uwagę sumę środków pozyskanych z innych źródeł (dotacje MKiDN), wkład własny Biblioteki pokrył 59% wartości zakupionych zbiorów (dla porównania w roku ubiegłym było to 65%, ale kwota wydatkowana na zakup ogółem była o 26 500 zł niższa).

Tabela 1. Zbiory zakupione

Rok	Książki		Zbiory specjalne ¹		Wydawnictwa ciągłe ²	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
2012	6 492	131 379,37 zł	1 206	35 139,78 zł	5	263,01 zł
2011	4 511	87 172,72 zł	785	22 318,43 zł	14	489,70 zł
różnica	+1 981	+44 206,65 zł	+421	+12 821,35 zł	-9	-226,69 zł
	+43,91%	+50,71%	+53,63%	+57,45%	-64,29%	-46,29%

Reasumując, zakup zbiorów w 2012 roku okazał się nadszpiewanie duży. Wpływ na ten stan rzeczy miała przede wszystkim wspomniana już dużo wyższa dotacja z Biblioteki Narodowej, a także gwarancja otrzymania wkładu własnego od Organizatora. Kumulacja zakupu nowości z przyczyn finansowych (a dokładnie terminu wpływu środków na konto instytucji) przypadła niestety na drugą połowę roku, co osłabiło odczucie systematycznego napływu nowości.

Jeżeli chodzi o zbiory pozyskane poza kupnem (tab. 2 i 3), to o prawie połowę spadła ilość zinwentaryzowanych książek. Dzięki dużemu zakupowi zbiorów, wszystkie dary przeszły bardzo ostrą selekcję i wyłuskane zostały tylko te najcenniejsze. Wpisano 56 jednostek darów zbiorów specjalnych oraz 1 324 jednostki pochodzące z innych wpływów. Wzrost w innych wpływach zbiorów specjalnych to efekt zastąpienia jednego inwentarza płyt, który do tej pory funkcjonował dla wszystkich typów nośników, trzema oddzielnymi – dokumentów dźwiękowych, wizyjnych i elektronicznych. Wymaga to sukcesywnego przejrzania dotychczas posiadanych zbiorów i przeinwentaryzowania do właściwego inwentarza. Rzeczą czasochłonna,

ale nieunikniona w dobie pojawiania się coraz nowszych typów nośników. Zinwentaryzowano roczniki czasopism z prenumeraty.

Ogółem wartość zbiorów pozyskanych poza kupnem szacuje się na **112 770,76 zł** (o około 26% mniej niż w roku ubiegłym) – w tym dary na kwotę 44 987,91 zł i zbiory z innych wpływów na kwotę 67 782,85 zł.

Tabela 2. Zbiory pozyskane poza kupnem³

Rok	Książki - dary		Książki-inne wpływy		Zbiory specjalne - dary		Zbiory specjalne – inne wpływy		Wydawnictwa ciągłe - dary		Wydawnictwa ciągłe – inne wpływy	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
2012	2 204	42 445,45 zł	15	592,40 zł	56	1 769,46 zł	1 324	38 611,88 zł	13	773,00 zł	286	28 578,57 zł
2011	4 254	75 222,61 zł	172	3 148,63 zł	87	2 016,24 zł	39	760,00 zł	166	50 326,00 zł	221	20 773,53 zł
różnica	- 2 050	-32 777,16 zł	-157	-2 556,23 zł	-31	-246,78 zł	+1 285	+37 851,88 zł	-153	-49 553,00 zł	+65	+7 805,04 zł
	48,19%	-43,57%	-91,28%	-81,19%	-35,63%	-12,24%	+3 294,87%	+4 980,51%	-92,17%	-98,46%	+29,41%	+37,57%

¹ Przez pojęcie „zbiory specjalne” rozumie się zbiory audiowizualne oraz graficzne.

² Zwrot „wydawnictwa ciągłe” został użyty w odniesieniu do bibliografii, roczników statystycznych bądź roczników czasopism. Istnieje osobny inwentarz dla tego typu zbiorów.

³ W celu bardziej precyzyjnego przedstawienia wpływów pozyskanych poza kupnem, zostały one podzielone na dary przekazane bibliotece przez osoby prywatne i inne wpływy, w skład których wchodzi głównie zbiory przeinwentaryzowane czyli „krążące” niejako w wewnętrznym obiegu bibliotecznym (książki przekazywane z filii na filię) oraz dodatki do prenumeraty. Wszystkie rodzaje zbiorów podnoszą wartość majątku biblioteki, różni je tylko sposób pozyskania.

Tabela 3. Zbiory pozyskane poza kupnem – łącznie

Rok	Książki		Zbiory specjalne		Wydawnictwa ciągłe	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
2012	2 219	43 037,85 zł	1 380	40 381,34 zł	299	29 351,57 zł
2011	4 426	78 371,24 zł	126	2 776,24 zł	387	71 099,53 zł
różnica	-2 207	-35 333,39 zł	-1 254	+37 605,10 zł	-88	-41 747,96 zł
	-49,86%	-45,08%	-995,24%	+1 354,53%	-22,74%	-58,72%

Ważniejsze źródła pozyskania zbiorów poza budżetem (tab. 4) to 1 846 woluminów na kwotę 33 098,86 zł to dary od czytelników. Przeważały zbiory beletrystyczne, często w miarę nowe. Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu przekazało dar rzeczowy w postaci 90 woluminów o tematyce dolnośląskiej do zbiorów Pracowni Regionalnej. 234 jednostki materiałów bibliotecznych przekazało Biblioteczne Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu. Dzięki dotacji na zakup nowości wydawniczych z MKiDN na kwotę 65 700,00 zł (rok wcześniej było to 36 100,00 zł), zakupiono 3 374 jednostek materiałów bibliotecznych

(tj. książki i audiobooków). W ramach programu MKiDN „Zasłuchaj się ... i twórz” udało się kupić 140 egz. książki mówionej dla Oddziału Zbiorów dla Niewidomych. Biblioteka otrzymała również od Gminy Wałbrzych dotację w wysokości 50 000 zł z przeznaczeniem na wkład własny do programu MKiDN „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”. Na początku roku uruchomiono środki pochodzące z nieodebranych kaucji czytelniczych, które pozwoliły na skromny zakup nowości w momencie, kiedy był największy kryzys – 279 egz. na kwotę 6 248 zł.

Tabela 4. Ważniejsze źródła pozyskania zbiorów poza budżetem

Źródło	Liczba	Wartość szacunkowa
darowizny od czytelników	1 846	33 099,00 zł
darowizna od Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu (książki o tematyce regionalnej)	90	3 425,00 zł
darowizna od Stowarzyszenia Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu	234	6 233,00 zł
dotacja MKiDN na zakup nowości	3 374	65 700,00 zł
dotacja w ramach programu MKiDN „Zasłuchaj się ... i twórz”	140	3 022,00 zł
dotacja celowa z Gminy Wałbrzych przeznaczona na wkład własny do programu MKiDN „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek)	2 300	50 000,00 zł
środki pochodzące z nieodebranych kaucji czytelniczych	279	6 284,00 zł

Poniższa tabela (tab. 5) zawiera zestawienie wszystkich zbiorów nabytych w 2012 roku. Średnia cena książki kształtuje się na poziomie 20,02 zł (w roku ubiegłym 18,52 zł). Cena jednostkowa zbiorów specjalnych wzrosła z 27,55 zł do 29,20 zł za egzemplarz. Wynika to z faktu, że zakup przewyższa inne wpływy, a wartość książki lub płyty zakupionej jest wyższa od wartości daru. **Łączna kwota zbiorów**, które wpłynęły do Biblioteki to **279 552,92 zł** - czyli o ok. 7% więcej niż w roku ubiegłym (262 227,86 zł).

Tabela 5. Zbiory ogółem

Rok	Książki		Zbiory specjalne		Wydawnictwa ciągłe	
	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
2012	8 711	174 417,22 zł	2 586	75 521,12 zł	304	29 614,58 zł
2011	8 937	165 543,96 zł	911	25 094,67 zł	401	71 589,23 zł
różnica	-226	+8 873,26 zł	+1 675	+50 426,45 zł	-97	-41 974,65 zł
	-2,53%	+5,36%	+183,86%	+200,94%	-24,19%	-58,63%

Przy zakupie prasy na 2012 rok postanowiono zmienić tryb zakupu – zamiast rokrocznie ogłaszanego przetargu nieograniczonego do którego przystępował wyłącznie Ruch i go wygrywał, zastosowano zapytanie o cenę, do którego zaproszono pięciu wybranych oferentów. Wszystko po to, aby zwiększyć konkurencyjność, a tym samym obniżyć koszty prenumeraty. Niestety nikt z zaproszonych nie złożył oferty. Ruch nie dotarł na czas, natomiast przedstawiciele handlowi innych firm tłumaczyli, że wykaz tytułów prasowych Biblioteki jest zbyt duży i zróżnicowany tematycznie, co bardzo utrudnia realizację. W listopadzie 2011 roku ogłoszono więc przetarg nieograniczony na dostawę prasy krajowej i zagranicznej, do którego przystąpił tylko Ruch. Ceny zaproponowane okazały się o 28% wyższe od zakładanych. Pomimo znacznej redukcji tytułów - niemal na każdej filii zrezygnowano z dzienników, wycofano się z tytułów najdroższych, oraz takich o które pyta mniej czytelników, pozostało tylko to, co niezbędne - wartość całej prenumeraty okazała się wyższa niż w 2011 roku. Po dokładnym prześledzeniu wykazu zauważono, że zaproponowane ceny są niższe od cen rynkowych o zaledwie 5% (dotychczasowe rabaty wynosiły nawet 30%). W sytuacji w której Biblioteka zależna jest właściwie od jednego dystrybutora, który zmonopolizował cały rynek prasowy, nie było innego wyjścia, jak przyjęcie zaproponowanych warunków.

Tabela 6. Prenumerata gazet i czasopism

Rok	Liczba tytułów		Wartość
	polskie	obce	
2012	210	2	60 513,20 zł
2011	228	5	57 949,34 zł

Przez cały rok realizowano zakupy książek i zbiorów specjalnych, wpisywano dary od osób prywatnych i instytucji publicznych. Wszystkie wprowadzone jednostki książkowe otrzymały pełne opracowanie formalne i rzeczowe. Zaopatrzone je w kody kreskowe i antykradzieżowe paski magnetyczne. W br. systematycznie przeprowadzano selekcję zbiorów we wszystkich działach i filiach bibliotecznych. Kontynuowano intensywne „wietrzenie” księgozbioru Magazynu Zbiorów. Systematycznie wycofywano zbędne zbiory po przeprowadzonych w tym roku kontraktach. W sumie zarejestrowano ubytkowanie 18 509 jednostek materiałów bibliotecznych (książek, czasopism oprawnych i zbiorów specjalnych) na sumę 80 821,65 zł. Struktura ubytku przedstawia się następująco:

- zniszczone – 62%

- braki bezwzględne – 15%
- niezwrócone przez czytelników – 9%
- inne przyczyny ubytkowania (głównie przeinwentaryzowane zbiory specjalne) – 8%
- wycofane w wyniku selekcji (zdezaktualizowane) – 6%

W pierwszej połowie roku na podstawie inwentarzy odtworzono brakujące protokoły ubytków Filii nr 2 z lat 1967 i 1968 (978 egz).

Systematycznie powiększono i uzupełniano bazy danych PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”

Tabela 6. Biblioteczne bazy danych PiMBP⁴

liczba		
Nazwa bazy	rekordy	jedn. inw.
Książki	108.377	201.537
filie	17803	30683
czasopisma	654	1.033
dokumenty audiowizualne	15206	21304
książka mówiona	2198	2.894
kartoteka zagadnieniowa	54219	—
bibliografia regionalna	45271	—
kalendarium rocznic	54219	—
bibliografia M. Jachimowicza	573	—
bibliografia O. Tokarczuk	374	—
grafika	-	311
Razem	298 894	257 762

Łącznie w w/w bazach danych PiMBP znajduje się opisów 298 894 z 257 762 jednostkami inwentarzowymi. Najwięcej opisów utworzono w bazie *Książki* i *Bibliografia Regionalna*.

KONTROLA KSIĘGOZBIORU

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę księgozbioru (skontrum) zbiorów zwartych w Oddziale Zbiorów Audiowizualnych, Pracowni Komputerowej, Oddziale Dziecięco-Młodzieżowym, Pracowni Regionalnej oraz Filii nr 5 publiczno-szkolnej i Filii nr 5 publiczno-uczelnianej. Trzy ostatnie komórki przeszły gruntowną reorganizację, stąd też konieczność przeprowadzenia kontroli księgozbioru była sprawą oczywistą. Kontroli poddano również księgozbiór Działu Informacyjno-Bibliograficznego.

Skontra przeprowadzono posługując się księgami inwentarzowymi księgozbioru, protokołami ubytków oraz

⁴ Rubryka „jednostki inwentarzowe” dotyczy tylko katalogowych baz danych

dokumentami wskazującymi na stan faktyczny księgozbioru. We wszystkich przypadkach stwierdzono zgodność w zapisach ewidencyjnych.

Podsumowując wyżej wymienione skontra bardzo niepokojąca jest duża ilość braków względnych wykazanych w dokumentacji skontra Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego (3.173 wol.) i księgozbioru informacyjno-bibliograficznego (187 wol. na 1.521 wol. udostępnianych prezencyjnie). Tu należy postawić pytanie o sumienność pracowników i przestrzeganie procedur związanych z przekazywaniem zbiorów na makulaturę. Dyrekcja Biblioteki nie wyraziła zgody na wycofanie tak dużej liczby zbiorów Filii nr 5 jaka została przygotowana przez osoby pracujące przy selekcji. Ponadto wraz z instruktorem zobligowano pracowników do przestrzegania procedur obowiązujących przy przygotowaniu książek podczas przekazywania ich na makulaturę. Zobligowano również Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów do większej kontroli poszczególnych komórek organizacyjnych podczas prac związanych z ubytkowaniem zbiorów.

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Wyraźnie widać, że w ostatnich latach ciężar pracy z czytelnikiem systematycznie przenosi się na bibliotekę centralną oraz filie biblioteczne działające w dużych dzielnicach miasta (Podzamcze, Piaskowa Góra, Nowe Miasto). Bieżący okres sprawozdawczy to czas, kiedy biblioteka realizowała kolejne edycje projektów i imprez, które znalazły uznanie i cieszyły się zainteresowaniem wśród naszych odbiorców. Tegoroczna oferta edukacyjna i kulturalna była spójna z oczekiwaniami środowiska lokalnego. Nie udało się jednak osiągnąć porównywalnej z 2011 r. liczby uczestników imprez bibliotecznych. Przyczyną było przede wszystkim uzyskanie dotacji na mniejszą liczbę projektów m.in. z MKiDN, a także toczące się właściwie od listopada ubiegłego roku zmiany formalno-organizacyjne w kilku komórkach bibliotecznych, które z tego powodu nie były w stanie prowadzić systematycznego udostępniania oraz szerokiej działalności edukacyjno-kulturalnej. Dodatkowo konieczność przeprowadzenia kontroli księgozbioru w kilku działach biblioteki ograniczyła czytelnikom do nich dostęp. Sytuacja w tym zakresie zdecydowanie poprawiła się w II półroczu. Także początek roku „ubogi” w nowości poskutkował wyraźnymi spadkami w udostępnianiu, a zdecydowana poprawa w tym zakresie, która nastąpiła w II półroczu będzie bardziej odczuwalna w danych statystycznych najprawdopodobniej z początkiem następnego roku. Od kilku lat spada liczba czytelników rejestrowanych przez bibliotekę, co jest wynikiem nie tylko spadku czytelnictwa, ale także systematycznie zmniejszającej się liczby mieszkańców Wałbrzycha. Jak wynika z danych biura ewidencji mieszkańców w 2012 r. to o 1.617 mniej mieszkańców w porównaniu z rokiem poprzednim.

Mimo wskazanych wyżej problemów, cieszy tegoroczna liczba korzystających z usług biblioteki/ 1 mieszkańca, która wyniosła 0,79, co oznacza, że 79% mieszkańców Wałbrzycha skorzystało z usług biblioteki.

nazwa placówki	czytelnicy				odwiedziny				wypożyczenia			
	2012	2011	2012:2011		2012	2011	2012:2011		2012	2011	2012:2011	
Wypożyczalnia Główna	5134	5752	-618	-10,74%	26866	29541	-2675	-9,06%	86729	96358	-9629	-9,99%
Czytelnie (naukowa i czasopism)	—	—	—	—	8045	8225	-180	-2,19%	23006	25416	-2410	-9,48%
Oddz. Dziecięco-Młodzieżowy	1908	2012	-104	-5,17%	21211	19759	1452	7,35%	28070	27547	523	1,90%
Pracownia Regionalna	—	—	—	—	1305	2546	-1241	-48,74%	6110	10496	-4386	-41,79%
Oddz. Zbiorów Audiowizualnych	390	385	5	1,30%	8647	8999	-352	-3,91%	19516	22062	-2546	-11,54%
Oddz. Zbiorów dla Niewidomych	277	265	12	4,53%	1587	1565	22	1,41%	5565	5339	226	4,23%
razem	7709	8414	-705	-8,38%	67661	70635	-2974	-4,21%	168996	187218	-18222	-9,73%

Dane statystyczne w bibliotece centralnej wyraźnie pokazują, że działy, które prowadzą systematyczną pracę z czytelnikiem i oferują, oprócz atrakcyjnych i dobranych odpowiednio do potrzeb zbiorów, także atrakcyjne działania, notują wzrost lub niewielkie wahania. Przykładem jest tu przede wszystkim Oddział Dziecięco-Młodzieżowy, który mimo ograniczenia udostępniania w okresie skonstrum i tak osiągnął wysoką liczbę wypożyczeń.

Na dobre wyniki pracy wpływa nie tylko szeroko prowadzona promocja czytelnictwa wśród młodszej części czytelników (spotkania, lekcje biblioteczne, imprezy czytelnicze), ale także prężnie działająca Akademia Młodych, która oferuje nie tylko bezpłatny dostęp do Internetu, ale także atrakcyjną ofertę edukacyjnych zajęć multimedialnych. Nowoczesne media znajdują uznanie wśród coraz szerszego grona odbiorców. W miarę stabilny poziom utrzymuje Oddział Zbiorów dla Niewidomych. Nieco niższe wyniki osiągnął natomiast Oddział Zbiorów Audiowizualnych (Fonoteka). Jest to wynikiem nie tylko braku nowości wydawniczych w I półroczu, ale, jak się okazuje z rozmów z użytkownikami, zbyt wysokiej kaucji obowiązującej czytelników przy wypożyczaniu zbiorów. Aby wyjść naprzeciw potrzebom czytelniczym i poprawić tę sytuację, pod koniec roku zmniejszono opłatę za korzystanie z Fonoteki. Czy wpłynie to na zwiększenie udostępniania zbiorów audiowizualnych (coraz powszechniej dostępnych np. w Internecie) – czas pokaże. Cykliczne działania realizowane w oparciu o bogate zbiory filmowe (Seanse pod Atlantami), a także kolejna edycja projektu promującego audiobooki („Zasłuchaj sięi twórz”) nie pozostają bez wpływu na utrzymanie wysokiego poziomu czytelnictwa.

Ze względu na konieczność ponoszenia przez instytucję wysokich opłat dystrybutorskich, na które nie stać obecnie biblioteki, konieczne staje się ograniczenie wysoko cenionych przez naszych użytkowników pokazów filmowych. Bez wątpienia odbije się to negatywnie nie tylko na liczbie wypożyczeń, ale także mniejszej liczbie uczestników imprez biblioteczných. W związku z tym Oddział Zbiorów Audiowizualnych szuka nowych rozwiązań w zakresie promocji swoich zbiorów.

Najbardziej może niepokoić duży spadek w odwiedzinach i wypożyczeniach zbiorów regionalnych, ale jest to związane przede wszystkim z trwającą od marca br. reorganizacją działu. Powrót do systematycznej

pracy i udostępniania zbiorów nastąpiły po okresie wakacyjnym. O zmianach dotyczących w/w działu będzie mowa poniżej.

Spadki wypożyczeń i odwiedzin w Wypożyczalni Głównej oraz czytelnich wyraźnie pokazują ogólnopolską tendencję widoczną w tradycyjnym czytelnictwie, w tym także udostępnianiu prezencyjnym. Nie należy jednak zbyt pochopnie mówić o upadku czytelnictwa. Nadal znaczna liczba użytkowników biblioteki sięga po tradycyjną, najchętniej najnowszą książkę.

Czytelnicy, odwiedziny i wypożyczenia ogółem w filiach

nazwa placówki	czytelnicy			odwiedziny				wypożyczenia				
	2012	2011	2012:2011	2012	2011	2012:2011	2012	2011	2012:2011			
Filia nr 1	1066	1074	-8	-0,74%	10067	10604	-537	-5,06%	50472	56018	-5546	-9,90%
Filia nr 1 dzieci.	437	426	11	2,58%	2096	2206	-110	-4,99%	4959	4934	25	0,51%
Filia nr 2	842	892	-50	-5,61%	5627	5876	-249	-4,24%	19047	20078	-1031	-5,13%
Filia nr 3	590	581	9	1,55%	5234	5226	8	0,15%	20405	20692	-287	-1,39%
Filia nr 3 (oddz. dzieci)	354	375	-21	-5,60%	2372	2681	-309	-11,53%	10776	10369	407	3,93%
Filia nr 5	1531	2523	-992	-39,32%	10350	18570	-8220	-44,26%	26025	47088	-21063	-44,73%
Filia nr 5 (oddz. dzieci)	426	407	19	4,67%	3968	7856	-3888	-49,49%	6679	5758	921	16,00%
Filia nr 6	614	660	-46	-6,97%	4532	4202	330	7,85%	20361	17346	3015	17,38%
Filia nr 6 (oddz. dzieci.)	440	471	-31	-6,58%	2185	2105	80	3,80%	5450	4574	876	19,15%
Filia nr 7	2091	2191	-100	-4,56%	20857	20571	286	1,39%	66506	69660	-3154	-4,53%
Filia nr 7 (oddz. dzieci.)	931	906	25	2,76%	7782	6338	1444	22,78%	12666	12142	524	4,32%
Filia nr 11	1327	1331	-4	-0,30%	13011	13086	-75	-0,57%	44250	42967	1283	2,99%
Filia nr 11 dzieci.-ml.	837	875	-38	-4,34%	5333	5824	-491	-8,43%	13873	14175	-302	-2,13%
Filia nr 13	137	176	-39	-22,16%	1010	2299	-1289	-56,07%	2567	5366	-2799	-52,16%
Filia nr 14	1294	1294	0	0,00%	10093	10106	-13	-0,13%	34435	33169	1266	3,82%
razem	12917	14182	-1265	-8,92%	104517	117550	-13033	-11,09%	338471	364336	-25865	-7,10%

Dane statystyczne w filiach bibliotecznych wskazują, iż najniższy poziom udostępniania odnotowała Filia nr 5. Wpływ na to miał wspomniany wyżej fakt łączenia filii. Od kilku lat wyraźnie spada czytelnictwo Filii nr 13 w dzielnicy Glinik Nowy, w której ograniczono udostępnianie ze względu na malejącą z każdym rokiem liczbę mieszkańców. Trudno oczekiwać tu tendencji wzrostowej. Jednak funkcjonująca tam od wielu lat Filia nr 13 wraz ze świetlicą środowiskową pełnią tak naprawdę rolę jedyne lokalnego centrum kultury. Wyniki w zakresie udostępniania poprawiła w II półroczu Filia nr 6 (Biały Kamień), która została zobligowana do zaktywizowania pracy z czytelnikiem. Wyraźnie widać, że te starania przyniosły pozytywne efekty. Dobre i ustabilizowane wskaźniki utrzymują filie, które oprócz systematycznie prowadzonej pracy z czytelnikiem, dbają o dobrą i atrakcyjną ofertę wydawniczą, szybko reagują na potrzeby środowiska i dodatkowo prowadzą szeroką działalność edukacyjno-kulturalną, w ramach której często promują własne zbiory. Należą do nich filie nr 3 (oddział dziecięcy), 7, 11 i 14. Ta ostatnia prężnie działa nie tylko w obrębie samej filii, ale także w podległych jej punktach bibliotecznych.

Czytelnicy, odwiedziny i wypożyczenia ogółem w całej PiMBP

nazwa placówki	czytelnicy				odwiedziny				wypożyczenia			
	2012	2011	2012:2011		2012	2011	2012:2011		2012	2011	2012:2011	
Biblioteka centralna	7709	8414	-705	-8,38%	67661	70635	-2974	-4,21%	168996	187218	-18222	-9,73%
Filie biblioteczne	12917	14182	-1265	-8,92%	104517	117550	-13033	-11,09%	338471	364336	-25865	-7,10%
razem	20626	22596	-1970	-8,72%	172178	188185	-16007	-8,51%	507467	551554	-44087	-7,99%

Analizując dane dotyczące ogólnej liczby zarejestrowanych w br. czytelników oraz odwiedzin i wypożyczeń trzeba stwierdzić, że wpływ na taki stan rzeczy ma wskazana już wcześniej znacznie mniejsza liczba mieszkańców, a także toczące się w instytucji zmiany organizacyjne. Coraz trudniej zdobywa się i utrzymuje czytelnika w Bibliotece Centralnej znajdującej się w wyludniającym się Śródmieściu, gdzie liczna część mieszkańców, szczególnie dorosłych, nie wykazuje żadnych potrzeb w zakresie czytelnictwa. Najchętniej natomiast korzystają z darmowego dostępu do Internetu. Mniejsze spadki w liczbie czytelników notują filie biblioteczne, co pokazuje, że wielu z nich korzysta z bliższych im placówek osiedlowych, a niekoniecznie zapisuje się w bibliotece centralnej, do której musi specjalnie dojeżdżać.

Udostępnienia na miejscu w całej PiMBP

nazwa placówki	udostępnienia															
	książek				czasopism				zbiorów specjalnych			internetu				
	2012	2011	2012:2011		2011	2010	2012:2011		2012	2011	2012:2011		2012	2011	2012:2011	
Biblioteka centralna	11924	16616	-4692	-28,24%	21085	21861	-776	-3,55%	1891	3447	-1556	-45,14%	13605	11201	2035	21,46%
Filie biblioteczne	10262	15967	-5705	-35,73%	26008	29476	-3468	-11,77%	—	—	—	—	11350	13118	1768	-13,48%
razem	22186	32583	-10397	-31,91%	47093	51337	-4244	-8,27%	1891	3447	-1556	-45,14%	24955	24319	267	2,62%

Od wielu lat w Polsce i na świecie daje się wyraźnie zauważyć odwrót od korzystania ze zbiorów bibliotek na miejscu i ksiąznica wałbrzyska nie jest pod tym względem wyjątkiem. Zatem spadek tych danych nas nie zaskoczył. W poprzednim roku nieoczekiwanie zanotowano obniżenie liczby udostępnionych czasopism, które do tej pory cieszyły się dużym zainteresowaniem użytkowników. W związku z tym zweryfikowano ofertę gazet i czasopism prenumerowanych przez bibliotekę, pod kątem rzeczywistych potrzeb czytelników. Drastycznie spadły także dane dotyczące udostępniania zbiorów specjalnych, ale jest to wynikiem nie tylko reorganizacji zbiorów regionalnych, jak również zupełnie innego podejścia do ich wykorzystania.

Z roku na rok wzrasta natomiast liczba korzystających z Internetu w bibliotece. „Lokomotywą” w tym zakresie jest Akademia Młodych (edukacyjna sala multimedialna), do której przeniósł się także ciężar realizacji szkoleń seniorów w zakresie obsługi komputera. Tu realizowane są także multimedialne zajęcia w ramach Ferii/Wakacji w Bibliotece, edukacyjne cykle lekcji z wykorzystaniem nowych technologii,

prezentacje i pokazy towarzyszące wielu projektom bibliotecznym. Niepokoi jednak fakt częstych dewastacji sprzętu oraz niejednokrotnie agresywnych zachowań wielu młodocianych użytkowników, którzy skrzętnie wykorzystują możliwość darmowego dostępu do Internetu, ale niechętnie podporządkowują się regulaminowym zasadom korzystania z Akademii.

Nieco zmniejszyło się zainteresowanie korzystaniem z Internetu w dużych dzielnicach miasta (Podzamcze, Piaskowa Góra), gdzie mieszkańcy posiadają najczęściej własny dostęp do sieci.

Od kwietnia br. podjęto działania zmierzające do reorganizacji Pracowni Regionalnej. Polegała ona na uporządkowaniu i przeniesieniu druków zwartych oraz części czasopism, wycinków prasowych, map i zbiorów graficznych z dotychczas zajmowanego przez Pracownię Regionalną lokalu na I piętrze do specjalnie przygotowanego w tym celu pomieszczenia, funkcjonującego w strukturze Działu Informacji Naukowej

i Czytelń (II piętro). Oba, dotąd osobne działy, mają identyczny, prezencyjny, sposób udostępniania zbiorów. Ponadto pomieszczenia Działu zostały przygotowane na przyjęcie dodatkowych zasobów. W tej strukturze działem zarządza jeden kierownik, a gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów zajmują się pracownice przypisane dotąd do Działu Informacji Naukowej i Czytelń, które m.in. tworzą bibliografię regionalną powiatu wałbrzyskiego, we współpracy z Dolnośląską Biblioteką Publiczną im. Stanisława Mikulskiego we Wrocławiu.

Połączenie kolekcji pozwoliło na efektywniejsze ich wykorzystywanie przez czytelników dzięki wydłużeniu czasu udostępniania w tygodniu w godzinach 10.00-18.00 oraz w soboty od 9.00-15.00.

Przeniesienie zbiorów regionalnych i ich systematyzowanie pozwoliło na wdrożenie odpowiedniego zabezpieczenia i przechowywania tych zbiorów i ich udostępniania. W trybie doraźnym i planowym Introligatornia, poza oprawieniem książek wymagających natychmiastowej naprawy, wykonała nowe pudła do gromadzenia dżs-ów, teki w formacie A0 do przechowania plakatów w tym formacie oraz albumiki do przechowania pocztówek.

Reorganizacja Pracowni Regionalnej to także usystematyzowanie, pogrupowanie i posegregowanie jej zbiorów. Szczególnie dotyczy to zbiorów specjalnych: dżs-ów, zbiorów graficznych, fotograficznych, wycinków prasowych. Zostały one uporządkowane i pogrupowane w swoich kategoriach w grupy tematyczne.

O ile wcześniej czytelnik prosząc np. o pocztówki dotyczące jakiegoś miejsca otrzymywał do przeglądania wszystkie zbiory graficzne (wysoka liczba przejranych pozycji odnotowana w statystyce jako liczba wypożyczeń), o tyle w chwili obecnej są one pogrupowane tematycznie i czytelnik otrzymuje konkretny wycinek zbiorów, pasujący wyłącznie do jego zapotrzebowania (stąd mniejsza liczba przeglądanych pozycji). System taki został zaprowadzony odnośnie do wszystkich zbiorów. Szybkość

udostępniania i trafność realizacji zapotrzebowania czytelnika wzrosła. Drastyczne obniżenie liczby udostępnionych zbiorów specjalnych nie jest więc wynikiem nagłego spadku zainteresowania nimi wśród naszych użytkowników, a raczej realizowaniem faktycznych potrzeb czytelniczych w zakresie podania zbiorów stricte na dany temat, bez konieczności obciążania czytelnika wyszukiwaniem ich z ogólnego zbioru tematycznego.

Dział przeszedł w br. skonstrum zbiorów.

W ramach reorganizacji działu 2 stanowiska komputerowe dostępne wcześniej w Pracowni Regionalnej przeniesiono do sali Czytelni Głównej. Niższa liczba osób korzystających z Internetu wynika z faktu, że w tym konkretnym przypadku użytkownicy stanowisk internetowych, to najczęściej te same osoby, które korzystały z Internetu także w Czytelni Głównej, a po wykorzystaniu limitu czasowego (wg regulaminu – 1 godzina) w jednym dziale biblioteki przenosili się do innego.

Po 9 miesiącach funkcjonowania Pracowni Regionalnej w nowej formie widać zasadność jej reorganizacji od strony użytkownika – czytelnicy w jednym miejscu mogą korzystać ze wszystkich zbiorów zarówno Pracowni Regionalnej, jak i Czytelni. Nie zgłaszają żadnych zastrzeżeń, a nawet są zadowoleni, że mogą w jednym miejscu opracowywać tematy z różnych źródeł.

Prace porządkowo-melioracyjne zbiorów Pracowni Regionalnej nie zostały jeszcze w pełni zakończone i wymagają dłuższego czasu.. Ponad połowę zbiorów książkowy oklejono kodami dopiero po przeniesieniu zbiorów. Przez dotychczasowe lata funkcjonowania działu nie były one w dużej części wprowadzone do baz. Prace nad tym rozpoczęto dopiero w wyniku reorganizacji. Rozpoczęto wpisywanie brakujących w bazie komputerowej opisów.

Podobnie ma się sprawa innych gromadzonych zbiorów, zwłaszcza zbiorów specjalnych. Od ponad dwóch lat dokumenty życia społecznego nie były ewidencjonowane i właściwie przechowywane. Baza do ich ewidencji zostanie dopiero stworzona. Także katalog czasopism wymaga uzupełnienia informacji od ok. 2007 r.

Wszystkie te prace merytoryczne są prowadzone systematycznie, w konsultacji z Działem Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Instruktorem oraz Dyrekcją.

W celu właściwego zabezpieczenia i eksponowania zbiorów specjalnych Pracowni Regionalne wskazana jest modernizacja pomieszczenia Pracowni Regionalnej, która stanowi archiwum zbiorów specjalnych, a z czasem ma też być miejscem digitalizacji zbiorów.

W br. rozpoczęto przygotowania do prac związanych z digitalizacją publikacji regionalnych zgromadzonych w naszych zbiorach. *Digitalizacja*, czyli najogólniej mówiąc dokonanie zapisu w postaci danych cyfrowych na dysku komputera, nośniku danych (pamięć zewnętrzna, karta pamięci, płyta CD, płyta

DVD), jest technologią, która zdecydowanie ułatwia korzystanie z różnych dokumentów oraz stanowi pewnego rodzaju formę zabezpieczania cennych zbiorów np. w archiwach czy bibliotekach. Ponadto digitalizacja zbiorów regionalnych pozwoli także na przechowanie w pamięci cyfrowej tych elementów dziedzictwa, które należy szczególnie chronić ze względu na ich wartość historyczną.

Przeszkolono pracowników, którzy weszli w skład zespołu ds. digitalizacji. W maju tego roku podpisano umowę o współpracy z Książnicą Karkonoską w Jeleniej Górze, która współtworzy portal Cyfrowy Dolny Śląsk. Celem uczestników projektu, współtworzących zasób Cyfrowego Dolnego Śląska jest prezentacja na wspólnej platformie cyfrowej, elektronicznych wersji dawnych i współczesnych publikacji regionalnych, znajdujących się w dolnośląskich bibliotekach publicznych, archiwach, muzeach, instytucjach kultury, placówkach oświatowych, a także będących w posiadaniu organizacji, stowarzyszeń i osób prywatnych.

Narastającym problemem wielu polskich bibliotek, w tym również naszej, jest kwestia przetrzymywania książek przez czytelników. Pomimo zastosowania wielu różnorodnych metod przeciwdziałania temu zjawisku (m.in. współpraca z Krajowym Rejestrem Długów) efekty są znikome. W czerwcu br. ogłoszono po raz kolejny tzw. Miesiąc przebaczenia, podczas którego czytelnicy mogli, bez ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji finansowych, zwrócić książki do biblioteki. Efekt tych działań niestety był mierny. Natomiast wychodząc naprzeciw oczekiwaniom wielu czytelników Biblioteki pod Atlantami, którzy dość sumiennie podchodzą do obowiązku wywiązywania się z zapisów regulaminowych naszej placówki, uruchomiono możliwość przedłużenia terminu zwrotu wypożyczonych książek drogą elektroniczną. W tym celu przygotowano specjalny formularz (umieszczony na stronie internetowej Biblioteki), który w prosty sposób należy wypełnić i przesłać na podany adres e-mail. W chwili obecnej taka prolongata książek jest możliwa jedynie w przypadku zbiorów Wypożyczalni Głównej, ale w miarę możliwości opcja ta będzie rozszerzana także na inne działy/filie biblioteczne.

Reasumując – wałbrzyska biblioteka, mimo dynamicznych zmian, przez które przechodziła w ostatnim okresie, starała się jak najlepiej odpowiadać na potrzeby naszych użytkowników. Priorytetem było więc zapewnienie stałego dopływu nowości wydawniczych, które są absolutną podstawą w zakresie realizacji zadań statutowych i punktem wyjścia do prowadzenia atrakcyjnej pracy z czytelnikiem.

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNA

W okresie sprawozdawczym odnotowano we wszystkich placówkach bibliotecznych 62.637 udzielonych informacji. W danych ujęto także liczbę odsłon strony internetowej Biblioteki pod Atlantami, tj. 47.002. Najczęściej odwiedzano elektroniczny katalog książek i zbiorów audiowizualnych, a także ofertę kulturalną Biblioteki, w tym szczególnie Filii nr 7 na Piaskowej Górze. Na bieżąco uzupełniano bazę bibliografii regionalnej, która podobnie jak katalog czasopism i kartoteka zagadnieniowa uaktualniana jest w Internecie na bieżąco.

W 2012 roku do Wypożyczalni Międzybibliotecznej zwróciły się 92 osoby z prośbą o zamówienie 155 książek i 27 mikrofilmów. Z tej liczby czytelnicy otrzymali 140 zamówionych pozycje. Jak wynika z danych wypożyczenia międzybiblioteczne, podobnie jak w roku ubiegłym, cieszą się dużą popularnością, a dzięki kontaktom e-mailowym z innymi bibliotekami realizacja zamówień czytelników jest szybsza i skuteczniejsza. Do naszej biblioteki zwróciło się 21 osób/bibliotek o wypożyczenie 12 książek i 46 artykułów z czasopism. Poczta elektroniczną wysłano zeskanowane artykuły jako uzupełnienie zbiorów.

W 2012 r. dzięki wypożyczeniom międzybibliotecznym zbiory czytelnicy wzbogaciły się w ramach uzupełniania zbiorów z BN o 6 tytułów nagranych na 2 płyty CD.

DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA

W ramach udzielania bibliotekom w powiecie pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej przeprowadzono następujące narady i szkolenia.

- naradę kadry kierowniczej, tematem której była analiza działalności bibliotek za rok 2011 oraz zmiany w opracowaniu bibliografii załącznikowej wg normy ISO 690:2010;
- szkolenie na temat: „Mierzenie jakości pracy w bibliotece”; w trakcie spotkania zaprezentowano też materiał metodyczny przygotowany w celu aktywnego włączenia się bibliotekarek w obchody Roku Janusza Korczaka;
- spotkanie warsztatowe na temat nowych tendencji w budowie haseł przedmiotowych; możliwość i potrzebę drukowania inwentarzy w programie MAK +;
- szkolenie dotyczące organizacji spotkań międzypokoleniowych w ramach Europejskiego Roku Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej;
- warsztaty „Budowanie relacji z czytelnikiem”, prowadzone przez trenerkę z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Urszulę Cimoch,
- wyjazd szkoleniowy do Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Dzierżoniowie i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bielawie.

Wykłady i prezentacje dotyczące jakości pracy oraz współczesnego oblicza biblioteki przygotowano na podstawie bogatej oferty Wydawnictwa SBP, dotyczącej zarządzania i kierowania zespołami ludzkimi, a także podręcznika opracowanego przez trenerów prowadzących szkolenia w ramach PRB. Informację fachową dotyczącą zmian w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i nowych tendencji w budowaniu haseł przedmiotowych przekazała bibliotekarka systemowa. Tematyka tegorocznych form doskonalenia zawodowego została dobrana w taki sposób, by uzupełniać i utrwalać treści przekazywane pracownikom uczestniczącym w szkoleniach w ramach Programu Rozwoju Bibliotek oraz na bieżąco przekazywać fachową informację, dotyczącą m.in. opracowania zbiorów czy sporządzania bibliografii załącznikowej.

Na spotkanie z bibliotekarzami przygotowywane były pomoce metodyczne. W br. przekazano m.in:

- tabele ze wskaźnikami analitycznymi za 2011 r.,
- manifest IFLA o statystyce bibliotecznej,
- informacje na temat „Parasola Licencyjnego”,
- regulamin VI Dolnośląskiego Turnieju Młodych Recenzentów,
- opracowanie zawierające zmiany w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i przypisów wg normy ISO 690,
- wykaz tematów formalnych i zmian w słownictwie haseł przedmiotowych BN,
- wystawę „Ilustracje w książkach dla dzieci Klementyny z Tańskich Hoffmanowej”
- tekę z reprografiami znakomitych ilustracji J. Srokowskiego do „Króla Maciusia Pierwszego” wraz z materiałem zawierającym fragmenty książki J. Korczaka, które zostały zilustrowane; scenariusz zajęć pt. „Dzień Dziecka z Królem Maciusiem Pierwszym” oraz scenariusz konkursu plastycznego „Janusz Korczak – przyjaciel dzieci”,
- regulamin Klubu Czytających Rodzin, zamieszczony na stronie Fundacji „ABC XXI – Cała Polska czyta dzieciom”,
- „Kalendarium ważniejszych rocznic w 2013 r.”,
- tekst nowych rozporządzeń MKiDN w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury i wymagań kwalifikacyjnych.

Praca instruktorki na rzecz powiatu skupiała się przede wszystkim na pomocy bibliotekom uczestniczącym w Programie Rozwoju Bibliotek. Konkretną pomoc uzyskała dyrektorka Gminnej Biblioteki Publicznej w Czarnym Borze przy wypełnianiu wniosku na budowę biblioteki z programu rządowego Kultura+ Priorytet „Biblioteka+ Infrastruktura bibliotek” oraz przy pisaniu planu rozwoju biblioteki na lata 2012 – 2015 czy wypełnianiu wniosków na granty z Aktywnej Biblioteki w ramach PRB. Na wszystkie składane wnioski czarnoborska księżnica otrzymała dotację. Instruktor przekonała także dyrekcję GBP w Walimiu do

zakupu programu bibliotecznego Mak+. Rada Gminy Walim przyznała w budżecie na 2013 rok środki finansowe na ten cel. Ponadto MBP w Jedlinie i CK-MBP w Głuszycy pozyskały środki na nowe komputery i program MAK+ z programu dotacyjnego Instytutu Książki, realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w 2012 roku, ph. „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”. Tak więc na terenie powiatu nie będzie już placówek, które nie tworzyłyby bazy danych o posiadanych zbiorach.

Natomiast szkolenie dla bibliotekarzy wałbrzyskich miało na celu przybliżenie problematyki bibliotekarstwa publicznego po to, by młodzi pracownicy całościowo postrzegali zadania i funkcjonowanie instytucji, i by z większą świadomością uczestniczyli w planowanym we wrześniu br. seminarium „Budowanie relacji z użytkownikiem”. W drugim półroczu, przedstawiono wałbrzyskim bibliotekarzom relację koleżanek uczestniczących w szkoleniu nt. wizerunku bibliotekarza w DBP we Wrocławiu, poświęconemu budowaniu wizerunku bibliotekarza i biblioteki w społeczeństwie, jeszcze raz powrócono do treści prezentowanych w pierwszym półroczu młodym pracownikom biblioteki i wiedzy, którą przy pomocy aktywizujących metod przekazała trenerka Urszula Cimoch.

Formy doskonalenia zawodowego oferowanego w br. były różnorodne : narada, wykład, prezentacja, warsztaty i wielokrotnie sprawdzona wymiana doświadczeń podczas zwiedzania innych bibliotek. Tym razem bibliotekarki z terenu powiatu i z czytelnicy Biblioteki pod Atlantami uczestniczyły w wyjeździe do placówek powiatu dzierzoniowskiego. Celem wizyty było poznanie nowoczesnych rozwiązań dotyczących organizacji i zarządzania instytucjami non-profit oraz działalności Muzeum Regionalnego, założonego i prowadzonego przez bibliotekę w Bielawie. W Dzierżoniowie natomiast zostały przedstawione etapy wdrażania systemu jakości ISO, organizacja i funkcjonowanie biblioteki, a szczególnie Komputerowego Ośrodka Informacji. Bibliotekarki poznały publikację Towarzystwa Miłośników Dzierżoniowa ” Rocznik Dzierżoniowski”, opisujący najważniejsze wydarzenia z życia miasta i powiatu.

Wykłady i prezentacje dotyczące jakości pracy oraz współczesnego oblicza biblioteki przygotowała instruktorka na podstawie bogatej oferty Wydawnictwa SBP, dotyczącej zarządzania i kierowania zespołami ludzkimi, a także podręcznika opracowanego przez trenerów prowadzących szkolenia w ramach PRB.

Informację fachową dotyczącą zmian w sporządzaniu bibliografii załącznikowej i nowych tendencji w budowaniu haseł przedmiotowych przekazała bibliotekarka systemowa.

W zakresie działalności kulturalno-edukacyjnej i informacyjnej na rzecz bibliotek powiatu wałbrzyskiego instruktorka uczestniczyła jako pilot w akcji czytelniczej „Z książką na walizkach” organizowanej już po raz dziewiąty przez Dział Pracy z Dziećmi Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu. Dzięki dobrej współpracy biblioteki z terenu powiatu wałbrzyskiego co roku korzystają z bezpłatnych spotkań z pisarzami dziecięcymi. W tym roku odbyły się spotkania autorskie z Joanną Olech w Wałbrzychu, Głuszycy, Mieroszowie i Idą Pierelotkin w Starych Bogaczowicach. Tradycyjnie, na koniec roku instruktorka brała

udział w pracach jury powiatowego konkursu „W świątecznym nastroju”, organizowanego przez Gminna Bibliotekę Publiczną w Starych Bogaczowicach.

Instruktorka brała udział w pracach jury powiatowego konkursu „W świątecznym nastroju”, organizowanego przez Gminna Bibliotekę Publiczną w Starych Bogaczowicach. Konkurs odbył się już dziesiąty raz i w każdym roku instruktorka oceniała prace oraz spotykała się z uczestnikami i laureatami konkursu.

POPULARYZACJA KSIĄŻKI, BIBLIOTEKI I CZYTELNICTWA

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z BIBLIOTEKI POD ATLANTAMI W 2012 R.

Dział / Filia	Liczba czytelników	Liczba odwiedzin w czytelni	Liczba uczestników imprez bibliotecznych	Liczba korzystających z biblioteki	Liczba udzielonych informacji	Liczba osób korzystających z Internetu
Wypożycz.	5.134	-	576	5.710	217	-
Czytelnia	-	8.045	178	8.223	3.547	2.711
Oddz. Dziec-Młodz.	1.908	11.476	8.194	21.578	890	8.598
Prac. Reg.	-	1.305	212	1.517	1.539	382
Oddz. Zb. dla Niewid.	277	-	520	797	-	-
Oddz. Zb. Audio.	390	2.244	429	3.063	319	1.914
Filia nr 1	1.066	338	-	1.404	495	312
Filia nr 1 dz.	437	150	814	1.401	59	-
Filia nr 2	842	402	375	1.619	1.063	356
Filia nr 3	944	1.050	729	2.723	901	363
Filia nr 5	1.957	5.769	863	8.589	1.499	3.693
Filia nr 6	1.054	72	3.659	4.785	69	-
Filia nr 7	3.022	8.484	2.679	14.185	573	4.288
Filia nr 11	1.327	2.264	796	4.387	1.452	1.309
Filia nr 11dz	837	1.067	1.537	3.441	1.904	-
Filia nr 13	137	122	142	401	44	-
Filia nr 14	1.294	1.965	1.240	4.499	1.064	1.029
Galerie	-	-	2.000	2.000	-	-
Razem w 2012 r.	20.626	44.753	24.943	90.322	15.635	24.955
Razem w 2011 r.	22.596	48.943	33.738	105.277	17.885	24.319
+ / -	- 1.970	- 4.190	- 8.795	-14.955	- 2.250	+ 636

Liczba wejść na str. www.atlanty.pl - 47.002 + 15.635 udzielonych informacji = **62.637** informacji

Liczba korzystających z Biblioteki pod Atlantami w 2012r. - 90.322osób.

Warto również tym miejscu przytoczyć następujące wskaźniki za 2012 r.:

- Liczba mieszkańców Wałbrzycha wg biura ewidencji mieszkańców w 2012 r. – 113.690 (w 2011 - 115.307, tj. o 1.617 mniej).
- Liczba wypożyczeń ogółem / 1 mieszkańca – 4,46
- Liczba korzystających z usług b-teki/ 1 mieszk. - 79% mieszkańców Wałbrzycha korzystało z usług biblioteki.
- Liczba odwiedzin w wypożyczalni i czytelnii / 1 mieszk - 60% mieszkańców korzystało z oferty wypożyczalni i czytelnii
- Liczba uczestników imprez bibliotecznych / 1 mieszk. - 22% mieszkańców uczestniczyła w imprezach bibliotecznych
- Liczba korzystających z Internetu / 1 mieszk.- 22% mieszkańców korzystało z Internetu

Mimo wspomnianych wcześniej zmian i zmniejszonych środków finansowych pracownicy Biblioteki dołożyli starań, aby kontynuować oraz systematycznie poszerzać ofertę edukacyjno-kulturalną skierowaną do dzieci i młodzieży, osób dorosłych, seniorów, a także do specjalnych grup użytkowników, m.in. osób z dysfunkcją wzroku, niepełnosprawnych, chorych. Realizowano wiele cyklicznych spotkań, organizowano m.in. imprezy literackie, zajęcia edukacyjne, wystawy, projekcje filmowe, również zajęcia w okresie ferii zimowych i wakacji, zabawy świetlicowe, głośne czytanie.

Wiele z nich zrealizowano w ramach konkretnych projektów:

„ZASŁUCHAJ SIĘ... I TWÓRZ” (IV EDYCJA)

Projekt finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (program *Promocja literatury i czytelnictwa/priorytet - Promocja czytelnictwa*) zrealizowany w okresie od 16 kwietnia do 30 listopada 2012 r. Głównym jego celem była promocja czytelnictwa wśród osób z dysfunkcją wzroku poprzez takie działania, jak: ogłoszenie konkursów, przeprowadzenie warsztatów biblioterapeutycznych, i cyklu spotkań dla dzieci i młodzieży pt. „Książka mówiona, dotykana i czytana”. Zorganizowano 5 otwartych projekcji filmów z audiodeskrypcją, które były przeznaczone zarówno dla dorosłych, jak i dla młodszych odbiorców. Seanse realizowano we współpracy z wałbrzyskim Kołem PZN i Fundacją na Rzecz Audiodeskrypcji „Katarzynka”. Biblioteka to prawdopodobnie jedyna instytucja w naszym regionie realizuje projekcje filmowe z wykorzystaniem audiodeskrypcji.

Dla pracowników placówek edukacyjnych świetlic środowiskowych i instytucji kultury, w tym przede wszystkim bibliotekarzy pracujących z młodymi czytelnikami, również niewidomymi i słabo widzącymi, zarówno z Wałbrzycha i powiatu zorganizowano specjalne warsztaty pt. *Książka dotykowa dla niewidomych*

dzieci – zrób to sam, połączone z wykładem na temat *Książki dotykowe we wczesnej stymulacji rozwoju niewidomych dzieci*. Przygotowała je i poprowadziła tyflopédagog – Bożena Kazanowska ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Lublinie, twórczyni Ogólnopolskiej Wypożyczalni Książek Dotykowych.

Najważniejszym punktem programu, podobnie jak w latach poprzednich, były - tym razem dwa - konkursy o zasięgu ogólnopolskim: pierwszy na recenzję książki mówionej oraz drugi na najlepszy wiersz własnego autorstwa - adresowane do osób niewidomych i słabo widzących w szerokim przedziale wiekowym. Ogółem nadesłano 41 prac konkursowych z całej Polski. Tradycyjnie już nagrodzone recenzje i wiersze wydano w formie nagrania przygotowanego przez Wydawnictwo PZN. Swego głosu użył Roch Siemianowski – znany aktor i lektor.

19 października, przy współudziale Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu, zorganizowano uroczystą galę wręczenia nagród i dyplomów. Jej gościem był wspomniany już Roch Siemianowski, który nie tylko opowiedział o swojej pracy lektorskiej, ale również, wraz z Prezydentem Miasta Wałbrzycha, wręczył nagrody laureatom i uczestnikom konkursu. Finał uświetnił krótki recital poezji śpiewanej w wykonaniu niewidomej artystki z Wrocławia – Katarzyny Nowak. W gali wzięło udział ok. 90 uczestników. Finałiści zostali nagrodzeni zestawami audiobooków z nagraniami literatury światowej, a także dodatkowymi nagrodami ufundowanymi m.in. przez firmę HARPO.

Partnerami projektu, podobnie jak w latach ubiegłych, byli: Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu. Patronat honorowy nad projektem objął Prezydent Miasta Wałbrzycha – dr Roman Szelemej.

Także mieszkańcy powiatu wałbrzyskiego aktywnie uczestniczą we wszystkich edycjach projektu. Czytelnik biblioteki głuzyckiej w poprzednich edycjach dwukrotnie zdobył I nagrodę w konkursie na recenzję książki mówionej. W tym roku także znalazł się w gronie laureatów. Podobne działania realizowano już w latach 2009-2011.

„WAŁBRZYCH WIELOKULTUROWY” – 2012

Program edukacji regionalnej realizowany od kilku lat nadal cieszy się zainteresowaniem odbiorców. Od początku roku zorganizowano kolejne już Dni Kultury Szwedzkiej (tradycyjnie przy współpracy wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Polsko-Szwedzkiego, w ramach 18. Dni Kultury Szwedzkiej na Dolnym Śląsku. Zaproponowano również mieszkańcom miasta i powiatu udział w Dniach Kultury Bułgarskiej (współorganizator – Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Bułgarii). W ramach wymienionych wyżej imprez odbywały się zajęcia edukacyjne, warsztaty i prelekcje dla dzieci i młodzieży, wystawy: „Szwecja – pejzaże powieści kryminalnej”(udostępniona przez Ambasadę Szwedzką w Polsce) i „Literatura Słowiańska”, udostępniona przez Dolnośląską Bibliotekę Publiczną im .T. Mikulskiego we Wrocławiu.

Na zakończenie odbył się koncert zespołu Balkan Folk Acoustic, wykonującego bałkańską muzykę ludową. W II połowie roku zaproponowano naszym odbiorcom Dni Kultury Włoskiej zorganizowane wspólnie z Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy. Dr Dorota Sula wygłosiła wykład nt. „Jeńcy włoscy na Dolnym Śląsku podczas II wojny światowej”. Odbyły się także warsztaty multimedialne i prelekcje dotyczące kultury włoskiej. Natomiast w listopadzie miał miejsce Dzień Kultury Żydowskiej, którego współorganizatorem był Zarząd Główny Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego Żydów Polsce i jego wałbrzyski oddział. Dzień ten został zorganizowany w ramach ogólnopolskich obchodów rocznicy Nocy Kryształowej, a program realizowany przez Bibliotekę obejmował wykłady i prezentacje na temat „Ślady kultury niemieckich Żydów na Dolnym Śląsku” oraz pokaz wyjątkowego filmu „Der jidyszer jiszuw in Niderszlezje (Osiedle żydowskie na Dolnym Śląsku)” w reżyserii Natana Grossa i Jakuba Rotbauma, (prod. Kinor 1947). To absolutnie unikalny, piętnastominutowy zapis funkcjonowania społeczności w fazie jej rozkwitu. Projekcję zorganizowała dr Tamara Włodarczyk z Uniwersytetu Wrocławskiego, która po projekcji wygłosiła wykład „Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku w latach 1945-1989” stanowiący w dużej mierze uzupełnienie i wyjaśnienie filmu.

Na zakończenie odbył się także koncert muzyki klezmerskiej w wykonaniu zespołu Klezmerado. Warto podkreślić fakt, że na obchodach w Wałbrzychu pojawili się m.in. Dariusz Tokarz – pełnomocnik wojewody dolnośląskiego ds. mniejszości narodowych, Leon Sukmanek – pełnomocnik marszałka województwa dolnośląskiego ds. mniejszości narodowych, Susanne Schade z Fundacji Krzyżowa oraz przedstawiciel Stowarzyszenia Górnicza Pamięć. Obchodom patronował Prezydent Miasta – Roman Szelemej. We wszystkich propozycjach projektu wzięło udział ok. 500 uczestników.

„BIBLIOTEKA PEŁNA MUZYKI”

To wspólny projekt Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami” i PiMBP „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu (dofinansowany ze środków Gminy Wałbrzych), zrealizowany od kwietnia do listopada br. Głównym jego celem była edukacja kulturalna i rozwijanie zainteresowań muzycznych i literackich, głównie wśród dzieci i młodzieży. Działania w ramach projektu obejmowały warsztaty z muzykoterapii, zajęcia multimedialne, projekcje filmowe, konkursy i spotkania edukacyjne, promocję wartościowej literatury i zbiorów muzycznych oraz spotkania z osobami popularyzującymi muzykę w literaturze. W kwietniu br. odbyło się spotkanie z dziennikarzem muzycznym – Markiem Niedźwieckim, który propagował swoją książkę pt. „Nie wierzę w życie pozaradiowe” (ok. 120 uczestników). Specjalną ofertą dla odbiorców były warsztaty hip-hopu, które poprowadziło dwoje młodych muzyków oraz warsztaty taneczne przeprowadzone przez instruktora i członków Zespołu Pieśni i Tańca „Wałbrzych”. Dzieci i młodzież zaproszono również na warsztaty muzykoterapeutyczne, logopedyczno-muzyczne oraz multimedialne i literackie. Ogłoszono także konkurs plastyczny o zasięgu powiatowym dla dzieci i osób

niepełnosprawnych pt. „Muzyką inspirowane”, a także na najlepszy book trailer (multimedialną reklamę książki). W obu konkursach uczestniczyło ogółem 180 osób.

Wakacyjną propozycję stanowiły „Muzyczne hece w bibliotece”, tj. zajęcia, zabawy i spotkania tematyczne. Natomiast podczas roku szkolnego zorganizowano w sumie 12 zajęć multimedialnych oraz edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z Wałbrzycha i powiatu (ok.190 osób). Warto także wspomnieć o wystawie malarstwa R. Żytyńskiego pt. „The Music Is My Oyster” zorganizowanej w Galerii pod Atlantami. W sumie w całym projekcie uczestniczyło ok. 1060 osób.

„SZORUJ JĘZYK”

Projekt dofinansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Promocja języka polskiego”, który towarzyszył kampanii społeczno-edukacyjnej „Ojczysty – dodaj do ulubionych”, był wydarzeniem o charakterze edukacyjno-kulturalnym, skierowanym do dzieci i młodzieży z Wałbrzycha oraz powiatu wałbrzyskiego. Jego głównym celem miało być podniesienie świadomości i kształtowanie dobrych nawyków językowych, promocja poprawności językowej i codziennej dbałości o mowę ojczystą. W ramach projektu zrealizowano:

- cykl 9 spotkań edukacyjnych pt. „Giętki język”, które adresowano do młodszych uczniów,
- warsztaty językowo-pisarskie z udziałem profesjonalistów, tj. : K. Sokołowskiego na temat języka literackiego współczesnych autorów, dra Tomasza Piekota (językoznawcy, lingwisty z Uniwersytetu Wrocławskiego), który przeprowadził 6 warsztatów stylistycznych (2,5 godzinnych) dla młodzieży licealnej oraz 1 spotkanie otwarte dla osób dorosłych;
- 2 warsztaty logopedyczno-językowe, przygotowane i poprowadzone przez Iwonę Podlasińską z Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu;
- 3 warsztaty językowo-aktorskie dla młodszych dzieci, przygotowane i poprowadzone przez Annę Jezierską, aktorkę wałbrzyskiego Teatru Lalki i Aktora;
- spotkania ze znanymi autorami, którzy poprowadzili zajęcia nt. warsztatu pisarza i bajkopisarza oraz magii słowa (Grażyna Bąkiewicz , Joanna Jagiełło, Dariusz Rekosz).

Ogłoszono także konkursy: plastyczny „Obrazkowy słownik słów zapomnianych” (adresowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, w którym nadesłano 44 prace) oraz „Miejskie rodzinne dyktando” – spotkanie o charakterze rodzinnych potyczek ortograficznych, do której zaproszono dzieci wraz z ich rodzicami/opiekunami. Imprezę przygotowano w ścisłej współpracy z pracownikami Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu oraz członkami Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami. Ogółem w projekcie wzięło udział ponad 630 osób.

Z innych ważniejszych wydarzeń literackich i czytelniczych należy wspomnieć m.in. o Narodowym

Czytaniu „Pana Tadeusza” oraz ciekawych spotkaniach autorskich.

8 września odbyła się ogólnopolska akcja z inicjatywy i pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego - **NARODOWE CZYTANIE "PANA TADEUSZA"**. Wałbrzyskie Soplicowo w Bibliotece pod Atlantami gościło aktorów: p. Adama Wolańczyka, odtwórcę postaci Skołuby w ekranizacji Andrzeja Wajdy) i p. Annę Jezierską z wałbrzyskiego TLiA, która poprowadziła spotkanie.

Czytanie "Pana Tadeusza", choć zaplanowane jako impreza plenerowa, z powodu niesprzyjających warunków atmosferycznych odbywało się w Atrium, które było odpowiednio zaaranżowane w formie dworku i udekorowane wizerunkami bohaterów epepei. Prowadzący i niektórzy uczestnicy wystąpili w strojach z epoki. Oprócz aktorów tekst czytali przedstawiciele władz miasta, powiatu, służb mundurowych, wspólnot samorządowych, organizacji pozarządowych, młodzież I i II LO. Oryginalnie interpretował tekst wicestarosta powiatu wałbrzyskiego Augustyn Skrętkowicz.

Duże wrażenie zrobiły również panie w mundurach policji i straży miejskiej. Przeczytano I księgę i najbardziej znane fragmenty z pozostałych ksiąg. P. Adam Wolańczyk wyrecytował z pamięci kwestie Skołuby oraz podzielił się wspomnieniami i anegdotami z czasu kręcenia filmu.

Czytanie urozmaicił występ Zespołu Pieśni i Tańca Wałbrzych oraz mini koncert muzyki myśliwskiej w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół Muzycznych im. Stanisława Moniuszki w Wałbrzychu pod kierunkiem Bogusława Rupa. Można też było obejrzeć wystawę ilustrowanych wydań poematu pt. „Ilustrowane Soplicowo”.

Natomiast zdarzeniem najbardziej budującym dla organizatorów była duża liczba chętnych zarówno ze starszego jak i młodego pokolenia do udziału w konkursie na piękne czytanie sporu Asesora i Rejenta o Kusego i Sokoła. Uczestnicy tego konkursu otrzymali drobne upominki. Natomiast dzieci ze szkół podstawowych i świetlicy środowiskowej wzięły udział w konkursie rysunkowym.

Każdy, kto odwiedził wałbrzyskie Soplicowo, mógł otrzymać specjalny odcisk pieczęci, upamiętniającej akcję NARODOWEGO CZYTANIA "PANA TADEUSZA".

W wrześniu Wypożyczalnia Główna zorganizowała razem z Działem Zbiorów Audiowizualnych imprezę pn. **MARZENIA I KOSZMARY STEPHENA KINGA**. Złożyły się na nią projekcje filmów – "Lśnienie" i "Misery" oraz prelekcje – filmoznawcy Kamila Kościelskiego i tłumacza Krzysztofa Sokołowskiego. Imprezie towarzyszyła wystawa pn. „ Co czyta Stephen King”.

Warto odnotować **spotkania autorskie z wyjątkowymi osobami:**

- prof. Szewachem Weissem, który przy okazji wizyty w Wałbrzychu z okazji nadania mu tytułu

Honorowego Obywatela Wałbrzycha, promował w bibliotece swoją najnowszą książkę pt. „*Takie buty z cholewami*”. Spotkanie było okazją nie tylko do rozmowy o książce, ale także do wielu wałbrzyskich wspomnień samego autora, a także do spotkania z liczną grupą jego ukochanych borysławiaków, głównie członków Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej; w spotkaniu uczestniczyło ponad 100 osób;

- Joanną Bator (zorganizowane przy wsparciu finansowym DKK) połączone z promocją jej najnowszej książki pt. „*Ciemno, prawie noc*”. Dla wałbrzyszan i wałbrzyskich bibliotekarzy było to bardzo ważne spotkanie. Autorka w najnowszej książce porusza wiele lokalnych wątków i dotyka naszych miejsc, m.in. Zamku Książ, Księżnej Daisy, biedaszybów, czy wreszcie samej Biblioteki pod Atlantami. Można powtórzyć za pojawiającymi się już wcześniej stwierdzeniami, że jak nikt inny pisze o bibliotekarkach i bibliotece. Spotkanie wzbudziło ogromne zainteresowanie wśród czytelników, którzy do granic wypełnili salę Galerii pod Atlantami (szacuje się ok. 120 uczestników).

- Markiem Niedźwieckim (wspomnianym już wyżej), który propagował swoją książkę pt. „*Nie wierzę w życie pozaradiowe*”. Zrealizowano je w ramach wspomnianego już projektu „Biblioteka pełna muzyki”, a przyciągnęło wielu słuchaczy radiowej „Trójki” i zwolenników muzycznych propozycji prezentera. Warto podkreślić, że Marek Niedźwiecki to nie tylko świetny radiowiec, ale bardzo kontaktowy, elokwentny i sympatyczny człowiek, który z ogromnym poczuciem humoru opowiadał o swojej pracy, muzyce, idolach, ale też o podróżach i fotografii. Na spotkanie przybyło ok. 120 osób. Wszyscy chętni zdobyli autograf „Niedźwiedzia”, który rozdawał je jeszcze długo po zakończeniu spotkania.

ROK JANUSZA KORCZAKA

W związku z ogłoszeniem roku 2012 ROKIEM JANUSZA KORCZAKA wałbrzyska Biblioteka zaproponowała kilka propozycji wpisujących się w te ważne obchody.

Jedno ze spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcono książce Joanny Olczak-Roniker „Korczak” oraz zorganizowano pokaz filmu w reżyserii Andrzeja Wajdy „Korczak”. Swoją wiedzą o różnych wydarzeniach związanych z życiem i działalnością Janusza Korczaka oraz własną opinią o filmie i książce podzielił się podczas jednego ze spotkań ze słuchaczami również Józef Wiłkomirski.

Tegoroczny Dzień Dziecka w Bibliotece pod Atlantami także zorganizowano z myślą o obchodach Roku Korczakowskiego. Przyświecało mu hasło „Na wyspie króla Maciusia”. Imprezę szczegółowo opisano poniżej.

Fila nr 6 z oddziałem dziecięcym (Biały Kamień) zorganizowała „Międzyszkolny konkurs mistrza ładnego czytania” (tematyką były teksty Janusza Korczaka i o Januszu Korczaku) oraz konkurs plastyczny ph.

„Korczak moim przyjacielem”.

Również Filia nr 11 dziecięco-młodzieżowa (Podzamcze) zaakcentowała Rok Korczakowski organizując liczne wakacyjne zajęcia pod tym właśnie hasłem (zob. Wakacje w Bibliotece).

Nie udało się natomiast zorganizować planowanej wcześniej wystawy poświęconej osobie Korczaka, głównie ze względów finansowych.

POKAZY FILMOWE W BIBLIOTECE

Promocja bogatych i wartościowych audiowizualnych zbiorów bibliotecznych trwa pod Atlantami już od kilku lat i cieszy się niesłabnącą popularnością wśród naszych użytkowników. Jednak od nowego roku, ze względów formalno-finansowych oferta filmowa dla naszych odbiorców zostanie mocno ograniczona, co prawdopodobnie przełoży się na spadek liczby użytkowników imprez bibliotecznych i będzie dużą stratą dla biblioteki. Jeśli tylko pojawią się szanse kontynuowania w/w działań to na pewno znajdą się w programie Biblioteki. Warto także podkreślić, że odbiorcy bardzo cenili ofertę filmową naszej placówki, a szczególnie dobór filmów i towarzyszące im wprowadzenia czy dyskusje.

SEANS POD ATLANTAMI

Oddział Zbiorów Audiowizualnych kontynuował organizację spotkań filmowych pn. „Seans pod Atlantami”. Formuła pozwoliła przede wszystkim na kompleksowe zaprezentowanie naszych zbiorów w formie tematycznych cykli: "W ostateczności", "Niebezpieczne związki", "Reformy formy" oraz "Swego nie znacie" z filmami: "Wymyk" Grega Zglińskiego i "Wśród nocnej ciszy" Tadeusza Chmielewskiego, poświęcony kinu polskiemu. Jesienne projekcje związane były z projektem "Biblioteka pełna muzyki", w ramach którego pokazano film Wima Wendersa "Pina" poświęcony twórczości wybitnej tancerki i choreografki Pinie Bauch, oraz film Johna Turturro "Passione" ukazujący roztańczony i rozśpiewany Mediolan. Pokazano również dwa filmy: Roba Reinera "Misery" i Stanleya Kubricka "Lśnienie" na imprezie organizowanej przez Wypożyczalnię Główną pn. "Marzenia i koszmary Stephen Kinga. "Lśnienie" poprzedziła prelekcja filmoznawcy i użytkownika OZA Kamila Kościelskiego. Ostatnim cyklem Seansów okazał się "Portret rodzinny" zawierający dwa wzbudzające silne emocje widzów filmy: grecki "Kiel" i amerykański "Do szpiku kości". Rok filmowy miał zakończyć znowu polski film "Lęk wysokości" Piotra Borkowksiego, jednakże przeszkody formalno-finansowe spowodowały zawieszenie Seansów pod Atlantami.

Tradycyjnie każde spotkanie było poprzedzane wprowadzeniem dotyczącym samego filmu jak i jego twórców. Po seansie zwyczajowo następowała wymiana wrażeń oraz dyskusja o wynikających z treści filmów zagadnieniach. Seanse cieszyły się dużym zainteresowaniem środowiska. Średnio w każdym

spotkaniu uczestniczyło ok.19 osób (w sumie 344) Warto zanotować, że na projekcjach pojawiała się sporo młodych ludzi, w tym nie organizowana wcześniej młodzież szkolna i studencka.

SEANS FILMOWY Z AUDIODESKRYPCJĄ

Pod koniec ubiegłego roku Oddział Zbiorów dla Niewidomych przy współpracy Polskiego Związku Niewidomych Koło Wałbrzych, zorganizował pierwszą projekcję filmu z audiodeskrypcją (technika umożliwiająca osobom niewidomym odbiór artystycznej twórczości wizualnej). Biblioteka pod Atlantami jako jedyna placówka w regionie zaproponowała tego typu ofertę. Do współpracy aktywnie włączyła się Fundacja na Rzecz Audiodeskrypcji „Katarzynka” z Wrocławia, która dostarcza filmy, a ich odbiorcami w głównej mierze są członkowie wałbrzyskiego Koła Polskiego Związku Niewidomych.

Projekcje odbywały się regularnie. Pokazano m.in.: „*Ile waży koń trojański*”, „*Kołysanka*”, „*Wojtek, niedźwiedź, który poszedł na wojnę*” oraz dokument Katarzyny Kolendy-Zalewskiej o Wisławie Szymborskiej pt. „*Chwilami życie bywa znośne*”.

LITERATURA NA EKRANIE

Cyklem, zaproponowanym przez Filię nr 11 na Podzamczu, który cieszył się niesłabnącym zainteresowaniem były projekcje filmowe „Literatura na ekranie” prezentujące najciekawsze i najbardziej popularne adaptacje filmowe literatury światowej . W br. zaproponowano widzom następujące tytuły:

„*Jak zostać królem*” reż. T. Hooper

„*Chłopiec w pasiastej piżamie*” reż. M.Herman

„*Motyl i skafander*” reż. Julian Schnabel

„*Służące*” reż. Tate Taylor

„*Mój tydzień z Marylin*” reż. Simon Curtis

„*Spadkobiercy*” reż. Aleksander Payne

Oprócz powyższych tytułów zostały przedstawione również dwie dodatkowe projekcje, w ramach „Tygodnia Książki Zakazanej” - „*Lolite*” w reż. A. Lyna oraz dla uczczenia „Roku Korczaka”- „*Korczaka*” w reż. A. Wajdy.

DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI „CHMURDALIA”

Wciąż dużym zainteresowaniem cieszyła się działalność podzamczańskiego Dyskusyjnego Klubu Książki „Chmurdalia”, w którym zdecydowana większość uczestników to seniorzy. W okresie sprawozdawczym omówione zostały następujące tytuły:

„*Drobne szaleństwa dnia codziennego*” Kai Malanowskiej

„*Korczak*” Janina Olczak-Roniker

„*Książki Paradoks*” Magdalena Grzebałkowska
„*Kobieta na zakręcie*” Anna Maruszczyk
„*Tam gdzie ty*” Jodi Picoult
„*Gaunardżos. Opowieści z Gruzji*” Anny Dziewit-Meller, Marcina Meller
„*Projekt szczęście*” Gretchen Rubin
„*Lepiej palić fajkę niż czarownicę*” Adama Bonieckiego
„*Cybulski o sobie*” Mariola Pryzwan
„*Ciemno, prawie noc*” Joanny Bator

Powyższa forma działalności biblioteki zyskała uznanie uczestniczących w niej osób, które stwierdziły, że różnorodność tytułów omawianych podczas spotkań spowodowała ich rozwój intelektualny i rozbudziła jeszcze większe zainteresowanie literaturą. Spotkania, które odbywają się już cztery lata nadal są dla nich atrakcyjne i uczestniczą w nich stale z tą samą przyjemnością. Dzięki działalności Klubu udało się pozyskać dla biblioteki 150 ciekawych pozycji książkowych, które dotrą do placówki w przyszłym roku.

Aktywna działalność Klubu pozwoliła również na zorganizowanie bardzo znaczącego dla Biblioteki pod Atlantami i wałbrzyszan spotkania autorskiego z Joanną Bator.

„ROZMOWY Z MISTRZEM”, CZYLI SPOTKANIA Z JÓZEFEM WIŁKOMIRSKIM

Jest to pewnego rodzaju ewenement, że spotkania z jedną osobą potrafią przez półtora roku przyciągać chętnych do uczestniczenia w nich, podczas gdy na innych podobnych pojawiają się problemy z frekwencją. Najprawdopodobniej bierze się to z potrzeby poszukiwania autorytetów, która nie omija także seniorów, a gość tych spotkań z historią swojego życia i działalności tę potrzebę w dużym stopniu zaspokaja. Próbuje, odpowiadając na pytania uczestników, komentować ze swojego punktu widzenia, bieżące wydarzenia społeczne i polityczne, ale także dzieli się z nimi swoją ogromną wiedzą i pasją w dziedzinie literatury, filozofii, muzyki. W roku sprawozdawczym odbyło się 20 spotkań. Maestro przygotował na spotkania nie tylko swój komentarz dotyczący ważnych bieżących wydarzeń, ale także wspomina wydarzenia historyczne czy kulturalne, które najczęściej sam przeżył. W II półroczu zmieniono nieco profil tematyczny spotkań. Pan Wiłkomirski zaproponował uczestnikom gawędy na temat światowych twórców muzyki poważnej i ich dzieł, wzbogacone prezentacją utworów muzycznych.

WAŻNIEJSZE IMPRZEY DLA DZIECI

Najmłodszy czytelnik jest szczególnie ważny dla wałbrzyskiej placówki, stąd też co roku podejmuje się wiele działań na jego rzecz, oferując różnorodne propozycje edukacyjne i kulturalne. Wśród wielu propozycji zrealizowanych dla młodszych czytelników zarówno przez Oddział Dziecięco-Młodzieżowy, jak i niektóre filie biblioteczne warto wspomnieć o kilku wydarzeniach.

FERIE W BIBLIOTECE

zorganizowano w okresie od 16 do 23 stycznia 2012 r. Był to cykl bezpłatnych zajęć dla dzieci i młodzieży. Realizowano je w Oddziale Dziecięco-Młodzieżowym (Rynek 9) oraz kilku filiach bibliotecznych: nr 1 dziecięcej na Nowym Mieście, nr 6 na Białym Kamieniu, nr 11 dziecięcej na Podzamczu, nr 13 na Gliniku Nowym oraz w Punkcie Bibliotecznym nr 1 na Szczawienku. Uczestnikami zajęć były dzieci i młodzież poszczególnych dzielnic, ale wzorem lat ubiegłych także podopieczni miejskich świetlic środowiskowych wraz z opiekunami. W programie znalazły się najbardziej lubiane przez uczestników zajęcia plastyczne, pokazy filmowe, zajęcia multimedialne. Po raz pierwszy w tym roku zajęcia biblioteczne wsparli swoją pracą młodzi wolontariusze, którzy przypomnieli najmłodszym wiele gier planszowych i karcianych. Rozegrali także specjalny turniej gier stolikowych. W tegorocznych zajęciach uczestniczyło ogółem 1246 osób. (w 2011 r. -1112 osób).

WAKACJE W BIBLIOTECE

Tegoroczne zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży zorganizowano w Oddziale Dziecięco-Młodzieżowym i Akademii Młodych (Rynek 9) oraz w Filii nr 11 na Podzamczu i Punkcie Bibliotecznym nr 1 na Szczawienku.

Ogółem w zajęciach uczestniczyło 1780 dzieci (w 2011 r. - 1386 osób).

W lipcu zaproponowano dzieciom z dzielnicy Podzamcze na FILII NR 11 DZIECIĘCO-MŁODZIEŻOWEJ zajęcia wakacyjne pod hasłem „*Czerpać ze skarbnicy przeszłości*”. Tytuł ten nawiązywał do tegorocznych obchodów Roku Korczakowskiego. Uczestnicy zajęć wspólnie przeczytali dwie najnowsze książki nawiązujące do życiorysu głównego bohatera: „*Jest taka historia. Opowieść o życiu Janusza Korczaka*” Beaty Ostrowickiej i „*Pamiętnik Blumki*” Iwony Chmielewskiej. Sposób przedstawienia tych historii pozwolił młodemu czytelnikowi poznać i zrozumieć przesłanie „Starego Doktora”.

W drugiej połowie lipca dla urozmaicenia spotkań zmieniono tematykę zajęć na podróżniczo-geograficzną. W ramach bloku tematycznego „*Odległe kultury*” przez kolejne dni dzieci miały okazję poznać kraje wyróżniające się pod względem kulturowym i geograficznym.

W programie zajęć znalazło się również głośne czytanie znanych legend polskich. Tradycyjnie nie zabrakło ciekawych zajęć plastycznych i uwielbianych przez dzieci zabaw integracyjnych. Ważnym elementem każdego dnia były zabawy z chustą animacyjną KLANZY ułatwiające wzajemne poznanie się i integrujące grupę.

Nawiązano także do tematyki sportowej i zbliżających się Igrzysk Olimpijskich w Londynie. Uczestnicy poznali historię igrzysk i najważniejsze dyscypliny olimpijskie. Na zakończenie wykonały wspólnie flagę

olimpijską kolorowego papieru i bibuły.

W sierpniu zaproszono dzieci spędzające lato w mieście do ODDZIAŁU DZIECIĘCO-MŁODZIEŻOWEGO i AKADEMII MŁODYCH (Rynek 9). Spotkania odbywały się codziennie w okresie 30.07 – 31.08.2012 r. w godzinach 11.00 – 13.00. Głównym ich celem było poznanie różnorodności w świecie muzyki oraz uwrażliwienie dzieci i młodzież na wartości artystyczno-muzyczne. Spotkania były częścią realizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami” projektu pn. „Biblioteka pełna muzyki”. Zajęcia podzielono na dwa spójne tematycznie bloki – tradycyjny w formie zajęć ruchowo-plastycznych oraz multimedialny, z wykorzystaniem Internetu oraz zajęć przy komputerze. Każde spotkanie było okazją nie tylko do poznania artystów różnych nurtów muzycznych, ale także sposobem na ujawnianie talentów wokalnych uczestników. Zajęcia były poświęcone:

- *Muzyce rozrywkowej*, podczas których dzieci miały okazję posłuchać i zobaczyć wykonawców z lat ubiegłych, najczęściej idoli swoich rodziców;
- *Muzyce poważnej na wesoło* - dzieci poznały sylwetki i twórczość znanych polskich kompozytorów, malowały obraz przy dźwiękach muzyki poważnej. Multimedialne zajęcia zorganizowano w oparciu o serwis Muzykoteka Szkolna. Uczestnicy podjęli próbę skomponowania własnego utworu muzycznego.
- *Kolorowej muzyce ludowej* – były okazją do poznania przez dzieci tańców i strojów ludowych z różnych regionów Polski i świata;
- *Bawimy się muzyką* – dały dzieciom możliwość przekonać się jak wyglądały programy muzyczne i teledyski piosenek dla dzieci z lat 90' a jak wyglądają współcześnie.
- *Muzyką czarowane* - były podróżą przez różne rodzaje muzyki, zakończoną quizem „Jaka to melodia”. Dla nieco starszych odbiorców w każdy wtorek prezentowano, w oparciu o zbiory Fonoteki, pełne relacje z koncertów takich wykonawców jak: Metallica, Michael Jackson, Green Day, Adele i Nirvana.

Dopełnieniem zajęć wakacyjnych była możliwość nauki języka angielskiego dla dzieci przy pomocy programu FunEnglish oraz cieszące się największym zainteresowaniem uczestników – interaktywne zajęcia i gry edukacyjne (m.in. *Miś*, *Wesołe przedszkole Bolka i Lolka*, *Reksio i ortografia*, *Reksio i Skarb Piratów*, *Mango*, *Klik*, *Wyspa tajemnic*). Nadal swoich zwolenników miały także tradycyjne gry stolikowe.

Ogółem we wszystkich zajęciach zorganizowanych w Dziale Dziecięco-Młodzieżowym i Akademii Młodych uczestniczyły 1452 osoby (w tym ok. 900! z interaktywnej rozrywki).

Także w sierpniu, odbywały się zajęcia ph. „Wakacje jak z bajki” w PUNKCIE BIBLIOTECZNYM NR 1 (ul. Wrocławska 129), w których wzięły udział głównie dzieci ze świetlicy środowiskowej „Szczawienko”.

Wszystkie spotkania inspirowane były literaturą dziecięcą. Nie zabrakło zajęć plastycznych, rozgrywek umysłowych i pogadanek.

Zorganizowano m.in. spotkanie ze strażnikiem miejskim, panem Michałem Drygasiem, który przedstawił dzieciom zasady zachowania bezpieczeństwa w czasie letnich zabaw.

POZOSTAŁE IMPREZY

2 kwietnia z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci została zorganizowana impreza czytelnicza **„Znani wałbrzyskanie czytają dzieciom”**. Zaproszeni goście : Prezydent Miasta - Roman Szelemej, komendant IV Komisariatu Policji - Adam Szkudlarek, dyrektor MOPS-u - Grażyna Urbańska, dyrektor Artystyczny Teatru Dramatycznego - Sebastian Majewski, dyrektor Muzeum - Jacek Drejer, prezes Wałbrzyskiego Koła Biblioterapeutycznego - Maria Widerowska oraz dyrektor PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”- Renata Nowicka czytali zaproszonym dzieciom specjalnie na tę okazję przygotowane opowiadania. Na zakończenie uczniowie kółka teatralnego z PSP 15 wystąpili przed gośćmi i zaprezentowali przedstawienie pt. „Stan chorobowy”.

Oddział Dziecięco-Młodzieżowy cyklicznie zapraszał najmłodszych na „Głośne czytanie” podczas „czwartkowych spotkań z książką”. Wyjątkową okazją do spotkania z profesjonalnymi aktorami-lektorami były warsztaty pod tytułem **„Malinoczytanie”** realizowane przez wałbrzyski Teatr Lalki i Aktora. Podczas spotkań zorganizowanych przed zbliżającą się prapremierą spektaklu „Bajki o Rozczarowanym Rumaku Romualdzie” Maliny Prześlugi, Teatr przygotował cykl czytań bajek autorki. Marta Prześluga to dramatopisarka, bajkopisarka, autorka tekstów piosenek, felietonistka. W „Malinoczytaniu” udział wzięły dzieci ze Świetlic Środowiskowych z Lubiechowa, Rusinowa i Podgórze oraz rodzice z dziećmi.

1 czerwca zorganizowano w bibliotece **Dzień Dziecka**. Najpierw w ramach Dolnośląskich Spotkań Pisarzy Młodymi Czytelnikami czyli „ Z książką na walizkach” odbyło się spotkanie ze znaną i lubianą autorką książek dla dzieci - **Joanną Olech**. Autorka nie tylko prezentowała swoją twórczość, ale także pokazała swój talent plastyczny rysując ilustracje do historyjek literackich i bawiła się z uczestnikami spotkania wykorzystując wątki z własnych książek. Następnie zaproszono dzieci na imprezę czytelniczą akcentującą obchody Roku Korczakowskiego pt. **„Na wyspie króla Maciusia”**. Zabawa miała odbyć się na wałbrzyskim Rynku, ale ze względu na niekorzystne warunki atmosferyczne przeniesiono ją do budynku biblioteki. Uczestnikami były głównie dzieci z PSP 28. W ramach współpracy partnerskiej „Epicentrum” w imprezie pomagały pracownicy z MOPS-u i RCWIP –u. Punktem kulminacyjnym zabawy było wspólne malowanie współczesnej wyspy króla Maciusia. Powstałe prace przez jakiś czas można było oglądać w

atrium. Na zakończenie imprezy każda klasa otrzymała pakiet książek i słodczy w nagrodę za miłą zabawę. Dzieci w ramach imprezy odwiedziły Urząd Miejski, Teatr Lalki i Aktora oraz Muzeum, gdzie przekazały specjalnie na tę okazję przygotowane nietypowe ulotki- piłki, propagujące ważne idee Starego Doktora. Ulotki rozdawano również na wałbrzyskim Rynku. Wszędzie dzieci zostały ciepło przyjęte.

Po raz pierwszy w tym roku Biblioteka pod Atlantami zaprosiła młodych czytelników na „**Czarodziejską noc w bibliotece**”. Impreza zorganizowana została z 15 na 16 czerwca od godziny 19.00 do 7.00 a uczestnikami były dzieci w wieku 9-11 lat. Ze względów organizacyjnych ilość miejsc na tę nocną imprezę była ograniczona. 21 młodych śmiałków, którzy chcieli przeżyć niezapomniane chwile poza domem stawili się w piątkowy wieczór w Dziale dla Najmłodszych ze śpiworami, kocami i pluszakami. Podczas imprezy uczestnicy zwiedzili gabinet dyrektora Biblioteki, bawili się Chustą Klanza, wspólnie tworzyli książkę, bawili się wśród bibliotecznych półek, jedli wspólną kolację. Około północy dzieci rozłożyły śpiwory, zaczął się specjalny seans bajkowy i usypianki z wykorzystaniem audiobooka. Wszyscy uczestnicy byli pod wrażeniem nocnych atrakcji i już zapowiedzieli udział w kolejnej tego typu nocy.

Bibliotekarki z Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego nawiązały w br. współpracę z wałbrzyskim **kinem Cinema City** w ramach akcji „Magiczne spotkania z Dzwoneczkiem”. Pracownice przeprowadziły zajęcia literacko-plastyczne „Wszystkie barwy tęczy” dla przedszkolaków przed samą projekcją filmu. Dzięki tym działaniom czytelnicy naszej biblioteki mogli skorzystać z jednego bezpłatnego wejścia do kina na projekcję „Merida Waleczna”. Po raz pierwszy podjęto tego typu współpracę z komercyjnym kinem. To doświadczenie pokazało, że można świetnie połączyć książkę oraz słowo z filmowym obrazem dla dzieci i uzyskać większy efekt w przekazie wartościowych treści dla najmłodszych.

W grudniu odbył się VII finał powiatowego konkursu czytelniczego „**Pożeracze książek**” skierowanego do uczniów klas IV-VI szkół podstawowych. W tym roku hasłem przewodnim była „Rodzina w literaturze”. W konkursie udział wzięło 13 szkół, łącznie 39 uczniów w zespołach trzyosobowych. Imprezie tej zawsze towarzyszy konkurs plastyczny adresowany do uczniów klas 0-III pod tym samym tytułem. W tym roku na nasz apel odpowiedziało bardzo dużo dzieci malując piękne prace, które można oglądać na parterze biblioteki.

Trudno wymienić pełną ofertę pracy z dziećmi i młodzieżą prowadzoną przez filie biblioteczne, ale należy tu wspomnieć o bardzo dobrych propozycjach jednej z większych placówek w mieście, tj. Filii nr 7 z oddziałem dziecięcym na Piaskowej Górze. Biblioteka ta już od kilku lat ma świetnie wypracowaną w środowisku lokalnym ofertę, przeznaczoną zarówno dla osób dorosłych (wymieniona wyżej praca na rzecz seniorów), jak i dla młodszych odbiorców. Tym ostatnim zaproponowano:

- cykl spotkań pod hasłem „Przyjemność kontra obowiązek – różne oblicza książki”, których głównym celem jest uczenie czytania dla przyjemności i pokazanie, że może ono być traktowane, jako dobra rozrywka. Metody pracy to przede wszystkim krzyżówki, rebusy i zagadki;

- program pt. „Zdrowie i życie każdego człowieka zależy od jego zachowania i postępowania”- idea projektu jest promocja zdrowia fizycznego i psychicznego wśród dzieci i młodzieży oraz wprowadzenie działań profilaktycznych i szeroko pojętej skoordynowanej edukacji zdrowotnej. Zajęcia prowadzone w oparciu o bogatą literaturę cieszyły się dużym powodzeniem, dlatego realizowane będą również w następnym roku.

OFERTA DLA MŁODZIEŻY

Biblioteka pod Atlantami szuka różnych sposobów, aby zachęcić do korzystania z naszej placówki najbardziej „oporną” część mieszkańców. Młodzież, głównie gimnazjalna (bo o niej mowa) jeśli w ogóle sięga po książkę, to najczęściej z obowiązku szkolnego. Nie chodzi nam o stosowanie przymusu czytania, ale o pokazanie biblioteki jako miejsca przeznaczonego także dla młodych osób, nowoczesnego, otwartego na ich potrzeby.

Stąd też w tegorocznych propozycjach znalazły się takie propozycje, jak:

- program „Biblioteka pełna muzyki”(dokładniej opisany wyżej), w którym pojawiły się spotkania muzyczne, cieszące się ogromnym zainteresowaniem warsztaty hip-hopu. Podczas zajęć, które prowadzili „Potrzeb” i „Pawlak” (wałbrzyscy hip-hopowcy) uczestnicy poznali historię subkultury hip-hop, a także dowiedzieli się jak robi się bity i mix-y. Każdy mógł spróbować swoich sił przy pisaniu tekstów i obejrzeć występ gości. 68 zainteresowanych młodych ludzi wzięło udział w spotkaniu zorganizowanym w atrium biblioteki;

- Dyskusyjny Klub Młodych, w którym w comiesięcznych spotkaniach proponowano pokazy filmów młodzieżowych, rozmawia się o ważnych książkach.

- propozycje Akademii Młodych oferowane głównie w ramach Akademii Junior, a także takie propozycje, jak choćby „Rozgrzewka przed Euro 2012”, w której udział wzięli przede wszystkim młodzi fani piłki nożnej.

- Warsztaty fotograficzne *BZWBK Press Foto Junior 2012* - adresowane do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, które poprowadził kierownik działu fotograficznego „Rzeczpospolitej” (patrona medialnego Press Foto) Waldemar Kompała (zob. DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA i WYDAWNICZA).

- Biblioteka włączyła się także w realizację zajęć i warsztatów w ramach XV Dolnośląskiego Festiwalu Nauki. W Akademii Młodych odbył się wykład połączony z prezentacją multimedialną pt. „Najpiękniejsze zakątki świata”. Prezentacja została stworzona w oparciu o wybór najpiękniejszych miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz o portal turystyka.wp.pl. Natomiast Pracownia Regionalna zorganizowała spotkanie połączone z prezentacją multimedialną pt. „Koleją przez Góry Wałbrzyskie”.

W br. Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym zrealizowała:

- cykl spotkań dla klas gimnazjalnych pod hasłem „Współczesna literatura młodzieżowa - odpowiedzią na problemy młodzieży XXI wieku”. Głównym celem zajęć było pokazanie młodzieży, że książka może pełnić rolę informacyjną i być kopalnią wiedzy dotyczącą poszczególnych problemów i sposobów ich rozwiązania. Również ukazana została jej terapeutyczna rola. Poruszane tematy to między innymi przyjaźń, przemoc, anoreksja, miłość;

- zajęcia biblioterapeutyczne dla dzieci klas podstawowych pod hasłem „Mój świat, moje wartości”. Lekcje przeprowadzone zostały w oparciu o wybrane fragmenty książek i dotyczyły między innymi takich zagadnień jak tolerancja, odmiennosc, przyjaźń.

SENIOR W BIBLIOTECE

Biblioteka pod Atlantami kontynuowała swoje działania na rzecz seniorów. Realizowała je głównie Akademia Młodych (centrala), Wypożyczalnia Główna, Pracownia Regionalna oraz filie biblioteczne nr 5 (w I półroczu br. – do momentu połączenia filii), 7 i 11. Największym zainteresowaniem nadal cieszyły się profesjonalne kursy obsługi komputera, przygotowane i poprowadzone przez pracowników Akademii Młodych (tj. nowoczesnej sali multimedialnej). Osoby starsze miały także możliwość uczestniczenia we wspomnianych już wcześniej spotkaniach DKK oraz „Rozmowach z Mistrzem”, czy Seansach pod Atlantami. Wiele osób skorzystało również z proponowanych przez Bibliotekę spotkań autorskich i wykładów oraz projekcji filmowych z audiodeskrypcją (zob. projekt „Zasłuchaj się ...i twórz”).

Akademia Młodych kontynuowała kursy komputerowe I i II st. W tym roku odbyła się IV i V edycja kursu komputerowego I stopnia oraz II i III edycja kursu komputerowego II stopnia dla seniorów. Spotkania uczestników obejmowały cykl 26 zajęć (10 zajęć – kurs II stopnia) w grupach 10-12 osobowych, które odbywały się raz w tygodniu i trwały dwie godziny dydaktyczne. W trakcie realizacji kursu seniorzy uczestniczyli w następujących dodatkowych imprezach:

- Internet bez granic (Fundacja Orange)
- Dolnośląski Senior w Formie (Forum Medicum)
- Rozgrzewka przed Euro 2012

- Najpiękniejsze zakątki świata (Dolnośląski Festiwal Nauki)
- Spotkanie dot. funkcjonalności nowej strony ZUS.pl
- Poradnia zdrowia

Wiele starszych osób skorzystało również z nauki języka angielskiego korzystając z projektu firmy FunMedia „Angielski123”.

Zorganizowano ogółem 111 spotkań dla 1337 uczestników.

Wypożyczalnia Główna i Pracownia Regionalna

Warto wspomnieć o spotkaniach z Tomaszem Wandzel, niewidomym pisarzem, połączone z promocją książki pt. "*Dom w chmurach*" oraz z Tomaszem Kubą Kozłowskim z warszawskiego Domu Spotkań z Historią, promujące album pt. "*Świat Kresów*". Spotkaniu towarzyszyło duże zainteresowanie, zwłaszcza dużej grupy kresowiaków.

Spotkania autorskie i promocje lokalnych twórców, realizowane przez Pracownię Regionalną, prezentowały w tym roku takich autorów, jak: Stanisław Michalik, Dorota Sula, Hannibal Smokie, Stanisław Białowas czy, Monika Bisek-Graż. Odbyło się także spotkanie z Mateuszem Mykytyszynem, dziennikarzem oraz pasjonatem wałbrzyskiej historii, prezesem Fundacji Księżnej Daissy von Pless.

Z powodzeniem realizowano cykl pt. „Akademia ludzi z pasją” prezentujący m.in.:

- grotolazów z Wałbrzyskiego Klubu Górskiego i Jaskiniowego NIETOPEREK, którzy opowiadali o swojej wyprawie do Chin i o odkrytych tam jaskiniach. Zaprezentowali też nakręcony podczas tej wyprawy film, nagrodzony na festiwalach filmów górskich;
- Danutę Szymalę, która prowadzi zajęcia z rękodzieła w wałbrzyskim oddziale Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Piotra Wiernika, autora książki pt "Zapomniany żołnierz. Rzec o Stanisławie Juraszku";
- Irenę Olczak, malującą na szkle i tworzącą niekonwencjonalną fotografię. Spotkaniu towarzyszyła wystawa pn. „Kolor, szczegół, zagadka”;
- Agnieszkę Siedlecką, poszukiwaczkę i kolekcjonerkę "skarbów" ukrytych w ziemi. Niektóre znaleziska zostały pokazane na wystawie;
- Esterę Grabarczyk, tworzącą unikatową biżuterię oraz szale i torebki. Prace zaprezentowano na wystawie;
- Sławomira Skonecznego, kolekcjonera zdjęć ze znanymi ludźmi;
- Wiesława Żywickiego, zbieracza kamieni, z których tworzy oryginalne figurki.

Te spotkania były szczególną okazją do bliższego poznania naszych czytelników i ich pasji.

Filia nr 5 publiczno-uczelniana (w I półroczu, do momentu przeniesienia i połączenia z filią dziecięcą) prowadziła zajęcia z obsługi komputera dla seniorów. W sumie odbyło się 84 spotkań, w których

uczestniczyło 338 kursantów. W chwili obecnej „nowa” filia musi ponownie dostosować swoje działania do odbiorców. Natomiast wielu seniorów, w tym użytkowników Filii nr 5, korzysta z kursów komputerowych we wspomnianej wyżej Akademii Młodych, która dysponuje nie tylko zdecydowanie lepszym wyposażeniem, ale także profesjonalną kadrą.

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

Filia kontynuuje owocną współpracę z Wałbrzyskim Uniwersytetem III Wieku, Sudeckim Uniwersytetem III Wieku, Wałbrzyskim Uniwersytetem III Wieku przy PWSZ oraz Klubem Seniora. Proponowała szeroką ofertę spotkań literackich, projekcji filmowych czy spotkań tematycznych. Dużym zainteresowaniem czytelników cieszyły się wciąż „Spotkania przy Książce”, tj. comiesięczne spotkania literackie, w trakcie których prezentowane były sylwetki i twórczość wybranych pisarzy. Podczas spotkań wykorzystywane są fragmenty utworów, pokazy zdjęć i prezentacje multimedialne przygotowane przez bibliotekarzy.

Od stycznia 2012 roku odbywały się również zajęcia komputerowe dla seniorów, podczas których mogli zapoznać się z podstawowymi zasadami pracy na komputerze. Uczestniczyła w nich stała 6-ścio osobowa grupa, a zajęcia odbywały się raz w tygodniu.

Placówka zaproponowała w tym roku także nowy cykl spotkań pod hasłem „Podróże naszych czytelników”, podczas których nasi użytkownicy dzielili się wrażeniami i wiedzą zdobytą podczas własnych wojaży. Odbyło się kilka spotkań, podczas których zaprezentowano zdjęcia, pamiątki czy filmy z takich miejsc jak Izrael czy Nepal.

Kolejna propozycja ciesząca się dużym zainteresowaniem seniorów i osób dorosłych to „Spotkania ze sztuką w bibliotece” – seria portretów poświęconych znanym malarzom i kompozytorom muzyki klasycznej, których życie przedstawione zostało w szerokim kontekście politycznym, geograficznym i socjologicznym.

Ponadto organizowano także projekcje filmowe (filmy fabularne i dokumentalne).

W ofercie dla seniorów znalazło się w sumie 67 imprez, w których udział wzięło 1225 osób.

OFERTA DLA SPECJALNYCH GRUP UŻYTKOWNIKÓW

(m.in. chorych, niewidomych, niepełnosprawnych)

Do pozytywnej zmiany stanu czytelnictwa może przyczynić się nowa oferta dla osób z dysfunkcją wzroku, która jest dostępna również dla naszych czytelników od połowy czerwca br., czyli książka mówiona w formacie Czytaka. Dzięki uprzejmości Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. H. Ruszczycy w Warszawie otrzymaliśmy bezpłatnie ponad 450 tytułów. Aby skorzystać z tego zbioru czytelnik musi posiadać specjalne urządzenie Czytak – odtwarzacz książek mówionych zapisanych w najnowszym,

zakodowanym standardzie cyfrowym Czytaka. Lista tytułów dostępna jest na stronie internetowej Biblioteki. Oprócz wspomnianych wyżej pokazów filmowych z wykorzystaniem audiodeskrypcji, zorganizowano również wyjątkową wystawę w Galerii Książki pt. „*Obraz dźwiękiem malowany. Malarstwo Bernadety Nowak z audio deskrypcją*”(12 kwietnia – 4 maja). Była to bodaj pierwsza w Wałbrzychu wystawa malarstwa skierowana przede wszystkim do osób niewidomych i niedowidzących. Odbiór treści wizualnych zapewniła im technika audiodeskrypcji, czyli opatrzenie każdego obrazu opisem słownym czytany przez lektora. Nagrań towarzyszących wystawie można było odsłuchiwać, wedle życzenia, za pośrednictwem telefonu komórkowego wyposażonego w zestaw słuchawkowy i posiadającego aplikację do słuchania radia albo z głośników ustawionych w galerii.

Przedmiotem opisu było szesnaście obrazów autorstwa Bernadety Nowak. Artystka urodziła się w Krynicy Górskiej; obecnie mieszka w Kamiennej Górze. Od paru lat poświęciła się prawie zupełnie malowaniu, które

od dziecka było jej największą pasją. Maluje portrety bliskich, pejzaże, zwierzęta i swoje miasto — Kamienną Górę. Jest twórczynią ilustracji do bajek; zilustrowała m.in. cykl książek dla dzieci o Haneczce i misiu Kuleczce. Jej prace znajdują się w internetowej, europejskiej galerii malarstwa www.touchofart.eu. Jest jednym z członków Stowarzyszenia „Nowy Młyn”, które skupia artystów z Karkonoszy i Gór Izerskich. Ma na koncie kilka wystaw indywidualnych oraz udział w licznych ekspozycjach zbiorowych.

Wystawę urządzono z inicjatywy wrocławskiej Fundacji na rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji „Katarzynka”.

W dalszym ciągu organizowane były zajęcia dla osób z Dziennego Ośrodka Psychiatrycznego pod hasłem „Siedem uczuć głównych czyli o emocjach w literaturze”. Ofertę skierowano również do Środowiskowego Domu Samopomocy. Osoby niepełnosprawne raz w miesiącu uczestniczyły zarówno w lekcjach bibliotecznych jak i zajęciach tematycznych.

Akademia Młodych prowadziła zajęcia komputerowe, warsztaty multimedialne i projekcje filmowe dla wychowanków Zespołu Szkół Specjalnych, Publicznego Gimnazjum Specjalnego nr 14 i 15 oraz Ośrodka Kuratorskiego nr 1 w Wałbrzychu. Wychowankowie Ośrodka wychowawczego z Poniatowa i Kozic regularnie uczęszczali na sobotnie zajęcia multimedialne specjalnie dla nich przygotowane.

Pracownia Regionalna nieodpłatnie przekazała do Aresztu Śledczego w Wałbrzychu 2 pozycje książkowe (dublety) nt. historii wałbrzyskiego górnictwa dla więźnia, który zwrócił się z prośbą do naszej biblioteki o udostępnienie takich materiałów.

Biblioteka była także współorganizatorem obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych

(3 grudnia), które odbyły się z udziałem przedstawicieli władz miasta Wałbrzycha, przy aktywnym udziale Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Wałbrzychu. Podziękowano osobom działającym na rzecz niepełnosprawnych, a następnie w atrium bibliotecznym otwarta została wystawa prac plastycznych Ogólnopolskiego Konkursu "Świat bez barier". Uczniowie ZSI przeczytali fragmenty prac literackich pochodzących z tego konkursu.

Biblioteka była także partnerem w kilku ważnych imprezach miejskich, z których warto wymienić Festiwal Zwiastunów Filmowych (wspólnie z Teatrem Lalki i Aktora oraz PWSZ w Wałbrzychu) oraz Silesia Art Biennale (wspólnie z wałbrzyskim BWA).

DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA i WYDAWNICZA

W zakresie działalności wystawienniczej br. należał do dość trudnych ze względu na ograniczenia finansowe i zmiany kadrowe w tym zakresie. Obecnie przygotowaniem i aranżacją wystaw zajmuje się jedna osoba, przy współpracy z plastykiem bibliotecznym. Niemniej jednak, w obu galeriach bibliecznych, udało się zorganizować w sumie 14 wystaw oraz kilka innych ekspozycji w atrium bibliotecznym. Z ważniejszych można wymienić:

GALERIA KSIĄŻKI

- *Nuż w bżuhu, czyli Koniec świata w 2012 (16 stycznia – 2 marca)*- utrzymana w konwencji kontrolowanego chaosu, celowo epatująca brzydotą, przypomniała podstawowe założenia futuryzmu — ruchu, który zapoczątkowany został w 1909, kiedy to w paryskim dzienniku „Le Figaro” opublikowano manifest Filippo Tommaso Marinettiego — włoskiego poety i wydawcy

- *Sztuka linorytu (13 marca – 6 kwietnia)*

Wystawa zorganizowana z okazji przypadającej w tym roku 80. rocznica urodzin i 40. rocznica śmierci Józefa Gielniaka — wybitnego polskiego grafika, który prostą technikę linorytu wyniósł na wyżyny artystycznej maestrii.

- *Obraz dźwiękiem malowany. Malarstwo Bernadety Nowak z audiodeskrypcją (12 kwietnia – 4 maja)*

Wspomniana już wcześniej wystawa malarstwa skierowana przede wszystkim do osób niewidomych i niedowidzących. Odbiór treści wizualnych zapewniła im technika audiodeskrypcji, czyli opatrzenie każdego obrazu opisem słownym czytany przez lektora.

- *Prypeć – miasto widmo. Fotografie Bogdana Basa (11 maja – 1 czerwca)*

Pokazano zdjęcia będące pokłosiem wyprawy globtroterskiej, którą w 2008 odbył do Prypeci Bogdan Bas — absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Fryderyka Chopina w Nowym Sączu, obecnie student Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, pomysłodawca strony internetowej *xtreme-photo.pl*.

- *Mereczowszczyzna na Kresach – miejsce urodzenia Tadeusza Kościuszki. Wystawa fotografii Ryszarda Sławczyńskiego (6 – 21 września)*

Ryszard Sławczyński jest poetą i publicystą, podróżnikiem, miłośnikiem Odry, zagorzałym popularyzatorem kultury Kresów Wschodnich. Na wystawie zaprezentowano fotografie jego autorstwa, przedstawiające zrekonstruowany w 2004 dworek, znajdujący się na terenie wyludnionej wsi Mereczowszczyzna (terytorium Białorusi), w którym 4 lutego 1746 urodził się Tadeusz Kościuszko. Oprócz zdjęć z dworku Kościuszków obejrzyć można było fotografie ruin neogotyckiego pałacu Pusłowskich, znajdującego się na terenie dawnego folwarku Mereczowszczyzna, a także zdjęcia kościoła rzymskokatolickiego i cmentarza w Kosowie Poleskim.

- *Władysław Pluta. Plakaty (27 września – 9 listopada)*

Władysław Pluta to polski artysta plastyk znany przede wszystkim jako twórca plakatów, zajmujący się także grafiką artystyczną oraz projektowaniem układów typograficznych książek i czasopism.

Plakaty Władysława Pluty charakteryzuje niezwykła klarowność i siła przekazu, osiągnięta przy bardzo oszczędnym, wręcz ascetycznym wykorzystaniu środków plastycznych. Do połowy lat 80. artysta w sposób oryginalny posługiwał się fotografią, umieszczając zazwyczaj przedmiot zdjęcia na neutralnym, „płaskim” tle, dopełniając go wyrazistymi elementami literniczymi. Potem, kiedy w procesie twórczym zaczął wykorzystywać komputer, coraz rzadziej sięgał po fotografię, koncentrując wyłącznie na typografii. Władysław Pluta, jak chyba żaden inny plakacista, potrafi przy pomocy kilku znaków typograficznych wyrazić z niezwykłą precyzją — nierzadko całkiem złożoną — treść. Na ekspozycję złożyło się prawie czterdzieści prac artysty, pochodzących ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Władysław Pluta, wraz z żoną Barbarą, był gościem wernisażu naszej wystawy.

- *Modernistyczny Wałbrzych. Wystawa fotografii (16 listopada 2012 – 4 stycznia 2013)*

Wystawa miała na celu zwrócenie uwagi na fakt, iż modernistyczna zabudowa Wałbrzycha, zwłaszcza ta powstała na przełomie lat 20. i 30. ubiegłego stulecia, stanowi ciągle niedocenioną wartość. Stan, w jakim znajdują się niektóre obiekty z tamtego okresu — z pozostałościami gmachu przedwojennego kina „Capitol”, a powojennego Górniczego Domu Kultury na czele — zdaje się aż nadto dobitnie potwierdzać tę

tezę.

Do udziału w ekspozycji zaproszono siedmioro fotografików zrzeszonych w Wałbrzyskim Klubie Fotograficznym: Annę Habdas-Czujko, Jarosława Jareme, Jarosława Michalaka, Michała Ostrowskiego, Tomasza Sidora, Tadeusza Szczepańskiego i Tomasza Wasilewicza. Każdy z uczestników zaproponował siedem prac wykonanych taką techniką, której najczęściej używa, fotografując architekturę. Twórcy skoncentrowali się na kilku najbardziej charakterystycznych budynkach modernistycznych. Obok wspomnianego „giedeku” najczęściej fotografowano: dawny dom handlowy „Schocken”, czyli powojenny Powszechny Dom Towarowy na rogu ulic Słowackiego i Drohobyckiej, budynek przy pl. Skarżyńskiego 1 (obecny Ośrodek Szkolenia Technicznego) i gmach Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Andersa 162a — oba zaprojektowane przez Ernsta Pietrusky'ego, kamienice mieszkalne osiedla Nowe Miasto. Na jednym z fotogramów pokazano niszczący gmach dawnego Hotelu Miejskiego „Sudety” z 1971, który uznać można za ostatni prawdziwie modernistyczny obiekt w miejskim krajobrazie architektonicznym.

GALERIA POD ATLANTAMI

- *Paweł Pierściński. Kielecka szkoła krajobrazu (5 stycznia – 2 marca)*

Zaprezentowano 36 najbardziej znanych zdjęć klasyka polskiej fotografii krajobrazowej Pawła Pierścińskiego — ur. w 1938 fotografa, krytyka i teoretyka fotografii, publicysty, działacza społecznego, który z wykształcenia jest inżynierem budownictwa lądowego.

- *Jan Grabek „Ziemia obiecana?” (5 marca – 6 kwietnia)*

Na wystawę złożyło się kilkadziesiąt czarno-białych zdjęć Jana Grabka — ur. w 1987 studenta Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz absolwenta Akademii Fotoreportażu. Utrzymane w minorowej tonacji prace, celowo niedoświetlone, układające się w rozbudowany fotoreportaż, zostały wykonane w kilku polskich ośrodkach dla uchodźców i miały za cel pokazanie realiów życia codziennego przebywających tam ludzi — niepewnych jutra, oczekujących na decyzje administracyjne, często dla nich niezrozumiałe i odbierane jako krzywdzące. Wystawa, urządzona z inicjatywy Polskiej Akcji Humanitarnej, stworzyła dobry *entourage* dla warsztatów fotograficznych, o których poniżej.

- *BZWBK Press Foto Junior 2012 — warsztaty fotograficzne (31 marca – 1 kwietnia)*

PiMBP już po raz trzeci została wybrana jako jedno z miejsc prezentacji prestiżowej wystawy BZWBK Press Foto. Tym razem cykl ogólnopolskich pokazów bogatego zestawu najciekawszych polskich fotografii prasowych minionego roku rozpoczynał się w Galerii pod Atlantami. Dodatkową atrakcją przedsięwzięcia były poprzedzające go, adresowane do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, warsztaty

fotograficzne, które poprowadził kierownik działu fotograficznego „Rzeczpospolitej” (patrona medialnego Press Foto) Waldemar Kompała.

W zajęciach wzięły udział cztery grupy młodzieży. Każda grupa uczestniczyła w dwóch, trwających po dwie godziny ćwiczeniach (raz w sobotę 31 marca, raz w niedzielę 1 kwietnia). Od uczestników wymagano znajomości podstaw obsługi sprzętu fotograficznego.

Pierwszego dnia Waldemar Kompała uczył podstaw fotograficznego rzemiosła, m.in. zasad kompozycji obrazu, umiejętnego wykorzystywania możliwości technicznych współczesnego sprzętu do fotografii cyfrowej, dzielił się bogatymi doświadczeniami zawodowymi, pokazywał liczne przykłady dobrej fotografii prasowej, nierzadko też odnosił do prezentowanej w Galerii pod Atlantami wystawy zdjęć Jana Grabka, wykorzystując

ją jako egzemplifikację do warsztatów. Po zajęciach, każdy z uczestników miał 24 godziny na wykonanie paru fotografii, które tematycznie mieściłyby się w jednej lub w kilku spośród sześciu kategorii: portret, sztuka, wydarzenia, cywilizacja, przyroda oraz moje miasto.

Nowo wykonane zdjęcia młodzi fotograficy przynieśli na ćwiczenia niedzielne, podczas których prowadzący szczegółowo omawiał każde z nich, zwracając uwagę na ewentualne błędy popełnione przez fotografującego, ale przede wszystkim — co warte podkreślenia — akcentując atuty, zalety prac. Autorzy mieli także możliwość opowiedzenia o okolicznościach powstawania poszczególnych zdjęć, o pomysłach, które starali się zrealizować. Waldemar Kompała nie szczędził pochwał uczestnikom, podkreślając wysoki, w kilku przypadkach wręcz zawodowy poziom omawianych fotografii. Do tak udanego pokłosia warsztatów przyczyniło się zapewne to, że w zajęciach wzięła udział spora grupa młodzieży związanej z Wałbrzyskim Klubem Fotograficznym. Nie bez znaczenia była też unikalna aura sobotniego popołudnia i niedzielnego poranka — niespodziewane opady śniegu przeplatane przejaśnieniami.

W każdej z kategorii prowadzący wybrał po trzy najlepsze zdjęcia, których autorzy zostali uhonorowani dyplomami podczas wernisażu wystawy, a nagrodzone prace wyświetlano na specjalnym monitorze przez cały czas trwania wałbrzyskiego pokazu Press Foto. W warsztatach wzięły udział 32 osoby.

- BZWBK Press Foto 2012 (13 kwietnia – 4 maja)

Na pokaz złożyło się ponad 30 plasz ekspozycyjnych z reprodukcjami zdjęć laureatów ósmej edycji konkursu Banku Zachodniego WBK na najlepsze fotografie prasowe roku. Wzięła w nim udział rekordowa liczba uczestników; prace nadesłało aż 483 fotografików z całej Polski, zarówno etatowych fotoreporterów, jak i tak zwanych freelancerów (wolnych strzelców). Nagrodzono 46 fotoreporterów, do których trafiło 55 nagród i wyróżnień o łącznej wartości blisko 130 tysięcy złotych. Laureatami najważniejszych nagród zostali: Tomasz Lazar za Zdjęcie Roku, dokumentujące aresztowanie przez policję manifestantki w

nowojorskim parku Zuccotti; Paweł Supernak — Nagroda „Rzeczpospolitej” za zdjęcie ze spotkania prezydenta Baracka Obamy z kombatantami II wojny światowej podczas wizyty amerykańskiej głowy państwa w Polsce; Mateusz Dopierała — Nagroda Banku Zachodniego WBK za fotoreportaż z pierwszego turnieju szachowego w Poznaniu, w którym mogły startować przedszkolaki.

- Rosyjska piłka nożna w plakatach i dokumentach (5 października – 8 listopada)

Zaprezentowano reprintsy afiszów, plakatów, zdjęć, dyplomów, ulotek informacyjnych, oficjalnych pism i innych dokumentów, obrazujących stuletnie dzieje radzieckiego i rosyjskiego futbolu. Przypomniano sukcesy tamtejszych drużyn klubowych oraz reprezentacji, która w okresie od 1925 do 1952 roku, będąc poza europejskimi i światowymi strukturami piłkarskimi, mogła rozgrywać mecze tylko z amatorskimi zespołami zagranicznymi.

Na wystawie nie zabrakło akcentów polskich: przypomniano potyczki naszej reprezentacji z drużynami ZSRR i Rosji, zamieszczono pamiątki z Ligi Mistrzów z 1995, w których Legia Warszawa mierzyła się ze Spartakiem Moskwa. Pokaz uatrakcyjniły naturalnej wielkości sylwetki kilku najbardziej znanych piłkarzy rosyjskich (m.in. Lwa Jaszyna i Andrieja Arszawina).

Ekspozycję zorganizowano z inicjatywy Stowarzyszenia „Polska – Wschód” w ramach obchodów V Dni Kultury Rosyjskiej na Ziemi Wałbrzyskiej; przygotowało ją Centralne Muzeum Kultury Fizycznej i Sportu w Moskwie, a udostępnił Rosyjski Ośrodek Nauki i Kultury w Warszawie.

- Wstążką malowane (30 listopada – 28 grudnia)

Pokazano około stu prac wykonanych techniką haftu wstążkowego przez członkinie szesnastoosobowej sekcji rękodzielniczej Mieroszowskiego Ośrodka Kultury (organizatora wystawy), która działa pod kierunkiem Ewy Kokoszki i zajmuje się tworzeniem tego typu kompozycji. Ekspozycję zdominowały barwne, efektowne i starannie wykonane kompozycje florystyczne, budzące żywe zainteresowanie odwiedzających.

- "25 lat Solidarności Polsko – Czesko – Słowackiej"

Wystawa pokazana najpierw w atrium, a następnie w Galerii pod Atlantami, której towarzyszyły spotkania z Julianem Golakiem – legendą dolnośląskiej Solidarności. Gość opowiedział młodzieży wałbrzyskich gimnazjów o dążeniach niepodległościowych Polaków, Czechów i Słowaków w drugiej połowie XX w.

PRACE EDYTORSKIE I TYPOGRAFICZNE

Opracowano pod względem treściowym, typograficznym i graficznym plansze wystawiennicze (w większości wielkoformatowe), czołówki, afisze, zaproszenia, ulotki i podpisy towarzyszące wszystkim

zorganizowanym wystawom. Najwięcej, bo 28 plasz, wykonano do ekspozycji „Nuż w bżuhu”.

Na bieżąco aktualizowano stronę internetową Galerii Książki; opracowywano, przeznaczone na główną stronę internetową PiMBP, bannery anonsujące wystawy.

Opracowano pod względem redakcyjnym i typograficznym „Kalendarium ważniejszych rocznic w roku 2013” (52 s.) oraz katalog wystawy „Modernistyczny Wałbrzych” (36 s.). Na bieżąco aktualizowano stronę internetową Galerii Książki; opracowywano, przeznaczone na główną stronę internetową PiMBP, bannery anonsujące wystawy.

W sumie wystawy odwiedziło **2000** osób, w tym **45** grup zorganizowanych.

Liczba uczestników wszystkich imprez bibliotecznych w br. to **24.911**, natomiast ogólna liczba korzystających z Biblioteki pod Atlantami w 2012 r. - **90.290 osób**. Mimo, że są to dane niższe niż w oku 2011, to i tak należy uznać, że w tak trudnym i dynamicznym dla naszej placówki roku udało się nie tylko zrealizować ciekawą ofertą, adresowaną do różnych grup odbiorców, ale także zorganizować kilka bardzo ważnych i znaczących imprez.

PODSUMOWANIE

W bieżącym okresie sprawozdawczym instytucja przeszła wiele zmian. Nie pozostało to bez wpływu na działalność całej placówki. Obniżona dotacja skutkowała wprowadzeniem polityki oszczędnościowej, koniecznymi zmianami organizacyjnymi w zakresie funkcjonowania działów czy filii, a także ograniczeniem etatów, głównie pracowników obsługi i administracji.

Największy problem ostatnich lat, tj. bardzo niskie uposażenia pracowników Biblioteki wciąż powoduje pogłębiającą się frustrację załogi i spadek motywacji do pracy. Mimo wielu innych problemów, ten wydaje się obecnie najbardziej dotkliwy.

Zaangażowanie wielu pracowników oraz ich dyspozycyjność, mimo nie najlepszych nastrojów wśród załogi, pozwoliła również na utrzymanie wyraźnego profilu działalności biblioteki. Pozyskano także wielu nowych partnerów do współpracy.

Proponowane przez wałbrzyską księżnicę działania edukacyjno-kulturalne przyciągnęły do biblioteki głównej

i agend bibliotecznych sporą rzeszę użytkowników. Rosną przy tym oczekiwania wobec samej instytucji, która powinna bardzo intensywnie się rozwijać, m.in. w zakresie nowych technologii, wyposażenia oraz systematycznego podnoszenia jakości usług. Mimo wyraźnego spadku czytelnictwa, widocznego również w tegorocznych danych, wałbrzyska biblioteka podjęła się realizacji wielu różnorodnych zadań, wpisujących się w przestrzeń kulturalną miasta.

Może nie wszystkie działania były zbyt spektakularne, ale Biblioteka pod Atlantami stara się być miejscem realizowania swoich zainteresowań, rozrywki i uczestnictwa w niej tak zwanego "przeciętnego obywatela".

Wałbrzych, 4 lutego 2013 r.

Sprawozdanie podpisał Dyrektor Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Biblioteki pod Atlantami”
w Wałbrzychu Renata Nowicka